

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	27045 Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	27045
Назва ОП	Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.01 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кондратенко Наталія Василівна, Щетиніна Діана Олександрівна, Книш Олена Вікторівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	14.04.2021 р. – 16.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/035/27045-ukrainian-language-and-literature-for-foreigners.pdf>

Програма візиту експертної групи https://drive.google.com/file/d/1ICJ2YdiM3kL_2ljbRhjIo4sQeS2_uoD/view?usp=sharing

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма “Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)”, започаткована кафедрою української та російської мов як іноземних в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУТШ), є реалізацією послідовної політики університету зі створення позитивного іміджу України у світі. Маючи підґрунтям багаторічний досвід навчання української мови іноземних студентів, вагомі наукові здобутки та методичні напрацювання, розробники поклали за мету розбудову закордонної спільноти фахівців-україністів. Існування та розвиток цієї освітньої програми є важливою складовою формування загальнодержавної політики з промоції української мови як іноземної, донесення до іноземців інформації про українську історію та культуру, а відтак і захисту інформаційної безпеки держави. На основі здійсненої акредитаційної експертизи освітньої програми можемо стверджувати про її загальною відповідність визначеним критеріям, зокрема: - зв'язок цілей освітньої програми зі Стратегічним планом розвитку КНУТШ, врахування під час її розроблення інтересів різних груп стейкхолдерів та тенденцій розвитку спеціальності, а також узгодженість зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія; - відповідність структури та змісту освітньої програми вимогам законодавства та предметній області спеціальності 035 Філологія, наявність логічної системи освітніх компонентів, які загалом дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; - чіткість та зрозумілість правил прийому на навчання, що не містять дискримінаційних положень та відповідають вимогам законодавства до прийому на навчання іноземців; - відповідність загальноєвропейським принципам правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності; - дотримання принципів академічної свободи і студентоцентрованості, помітну тенденцію до оновлення методичного забезпечення навчальних дисциплін, залучення студентів до наукової діяльності та поєднання її з освітнім процесом; - прозорість контрольних заходів та дотримання принципів академічної доброчесності; - потужний кадровий склад, активну наукову діяльність та систематичний підхід до професійного розвитку науково-педагогічних працівників; - належний рівень матеріально-технічного забезпечення та організовану систему різноаспектної підтримки здобувачів-іноземців; - розвинену дієву внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти; - розгалужену систему каналів комунікації з різними групами стейкхолдерів. Водночас, висловлені рекомендації сприятимуть майбутньому удосконаленню освітньої програми, забезпеченню її сталого розвитку, розгортанню мережі партнерських інституцій і, як наслідок, збільшенню рівня зацікавленості нею в світовому просторі вищої освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони: 1. ОП є унікальною на українському ринку освітніх послуг, адже зорієнтована на підготовку студентів-іноземців та покликана формувати спільноту фахівців-україністів, які здійснюватимуть промоцію української мови у світі. 2. Цілі ОП та бачення перспектив її розвитку, продемонстроване розробниками, корелюють з пріоритетними напрямками розвитку ЗВО. Керівництво позиціонує ОП як іміджеву для університету, що реалізує функцію соціальної відповідальності КНУТШ як провідного освітнього, наукового та експертного центру України. 3. Зміст ОП загалом має чітку структуру, ОК становлять логічну взаємопов'язану систему, яка сукупно формує компетентності, потрібні для розв'язання складних спеціалізованих завдань в галузі філології, зокрема лінгвістики та перекладу. 4. Під час реалізації ОП простежуємо дотримання принципів академічної свободи і студентоцентрованого підходу, реалізованих через вільний вибір викладачами форм і методів навчання. ОП забезпечена авторськими підручниками та посібниками, які враховують особливості навчання іноземних студентів. 5. Реалізацію ОП забезпечує потужний кадровий склад, представники якого є досвідченими науковцями та викладачами-практиками, що мають відповідний вчений ступінь та звання, активно публікують результати своїх наукових розвідок і методичних напрацювань, а також долучаються до роботи експертних рад з проблем викладання української мови як іноземної. У КНУТШ організовано систему матеріального та морального заохочення для НПП. 6. Контрольні заходи і критерії оцінювання є чіткими, прозорими та оприлюднені на сайті КНУТШ, Інституту філології та в робочих програмах навчальних дисциплін. 7. Матеріально-технічне забезпечення, аудиторний фонд, умови, в яких відбувається навчання, достатні для забезпечення якісного освітнього процесу. Наявна комп'ютерна, мультимедійна техніка, стилізоване оформлення спеціалізованих аудиторій сприяють студентам-іноземцям зануритися в український культурний простір. Позитивні практики: 1. Започаткування ОП, зорієнтованої саме на філологічну підготовку студентів-іноземців, було відповіддю на ідентифіковану потребу враховувати специфіку опанування української мови як іноземної. 2. Підготовче відділення КНУТШ забезпечує різносторонню консультаційну, інформаційну, юридичну підтримку абітурієнтів-іноземців, фактично здійснюючи їхній супровід від моменту вступу і до завершення навчання. 3. Активна робота Психологічної служби щодо надання широкого спектру послуг з психологічної допомоги як студентам, так і викладачам та працівникам КНУТШ. 4. Широко представлена інформація щодо вирішення конфліктних ситуацій, запобігання дискримінації та інших випадків. З питань виявлення корупції на сайті КНУТШ присвячено окремо сторінку, де міститься вся необхідна інформація. 5. У КНУТШ налагоджена багаторівнева система щодо розроблення, затвердження та періодичного моніторингу ОП, на високому рівні сформована культура якості освітньої діяльності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1. Удосконалення та успішна реалізація ОПП потребує тісної взаємодії з державними інституціями, зокрема МЗС, МОН України, а також з посольствами іноземних держав в Україні, яка наразі має несистемний характер. 2. Можливості реального вільного вибору навчальних дисциплін є звуженими через блоковий підхід у поєднанні з невеликим контингентом студентів на ОПП, а також через недостатню поінформованість студентів щодо альтернативних шляхів реалізації права на вибір. 3. Через невизначеність фокус-групи зовнішніх стейкхолдерів відсутня практика проведення опитувань серед роботодавців з метою визначення актуальних чітких вимог до випускників. Недоліки: 1. Профіль ОПП має низку технічних огріхів, які потребують усунення. 2. Окремі ПРН (ПРН-8 та ПРН-9) опосередковано забезпечені ОК ОПП; окремі - прив'язані до блоків вибіркових дисциплін та не можуть бути забезпечені нормативною частиною навчального плану. Рекомендуємо: 1) активізувати роботу із залучення державної підтримки, налагодження зв'язків з центрами україністики у світі; визначити коло потенційних роботодавців; налагодити постійну співпрацю із зовнішніми стейкхолдерами та активно залучати їх до процесів оновлення ОПП; 2) удосконалити процедури інформування щодо можливостей реалізації індивідуальної освітньої траєкторії; належне адміністрування системи організації вибору навчальних дисциплін; функціонування загальноуніверситетського Каталогу вибіркових курсів. 3) переглянути перелік обов'язкових ОК з метою реалістичного забезпечення ПРН 8 та ПРН 9 (для забезпечення РН, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія), а також вилучити з переліку програмних результатів навчання ПРН 25 та ПРН 26 (забезпечених вибірковими блоками дисциплін); 4) забезпечити студентам можливість проходити перекладацьку практику на зовнішніх базах практик; 5) передбачити складання кваліфікаційного іспиту (розширення програми комплексного іспиту) за результатами вивчення спеціалізованих блоків дисциплін, де відбувається присвоєння професійної кваліфікації; 6) організувати роз'яснювальну кампанію серед студентів-іноземців щодо можливостей академічної мобільності та процедур визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО; 7) КНУТШ розробити внутрішні процедури визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті; 8) оновити списки рекомендованої літератури в усіх робочих навчальних із додаванням праць та авторських розробок викладачів ОПП, створити електронну базу авторських підручників, посібників та методичних порадників, які використовуються під час навчання іноземних студентів; 9) активніше залучати студентів до наукової роботи, а також ввести курс з основ академічного письма для підготовки здобувачів до наукової роботи та ефективного інформування про принципи академічної доброчесності; 10) налагодити взаємодію Студпарламенту зі студентами-іноземцями; заохочувати іноземців до активної участі в житті університету.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП “Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)” має на меті підготовку іноземних здобувачів вищої освіти з української мови та перекладу. Програма має практичну спрямованість та орієнтована на досягнення студентами-іноземцями високого рівня володіння українською мовою в усіх видах мовленнєвої діяльності та опанування майстерністю перекладу з/на української мови на рідну. Задекларовані цілі ОПП визначають її унікальність - програма розроблена на основі майже тридцятирічного досвіду навчання української мови як іноземної в Інституті філології КНУТШ спеціально для студентів-іноземців та враховує їхні освітні потреби та інтереси. Цілі ОПП корелюють з пріоритетними напрямками розвитку КНУТШ, визначеними в Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (затв. Вченою радою 25.06.2018 р., <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>), в контексті інтеграції в міжнародний освітній простір, зокрема наступними: 1) запровадження і дотримання міжнародних стандартів викладання іноземних мов та вимог до мовних кваліфікацій, залучення на навчання іноземних громадян (п. 2); 2) ініціювання відкриття кафедр україністики в університетах-партнерах (п. 35); 3) створення позитивного іміджу України у світі (п. 37, п. 40). Під час спілкування з керівництвом КНУТШ було простежено чітке розуміння важливості ОПП для нарощення репутаційного капіталу університету в Україні та за кордоном, зміцнення партнерських зв'язків з освітніми та науковими установами світу, адже ОПП покликана формувати спільноту фахівців-україністів, які виконуватимуть функції народних дипломатів та здійснюватимуть промоцію української мови у світі. Підтримка ОПП з україністики для студентів-іноземців, зі слів керівництва, є реалізацією соціальної відповідальності КНУТШ як провідного освітнього, наукового та експертного центру України. Бачення перспектив розвитку ОПП, продемонстроване її розробниками, корелює з ключовими напрямками діяльності університету, зокрема в контексті взаємодії з державою Україна (Міністерством закордонних справ, Міністерством освіти і науки України тощо), дипломатичними представництвами інших держав та центрами україністики у світі. Водночас зауважимо, що мета та визначені цілі в редакції ОПП 2020 р. були розширені з урахуванням можливих додаткових спеціалізацій. Акценти на формуванні навичок з методики викладання української мови в іноземній аудиторії та отриманні знань з лінгвокультурології співвідносні з запропонованими (різними) шляхами реалізації здобувачами індивідуальної

освітньої траєкторії і забезпечені спеціалізованими вибірковими блоками дисциплін. У зв'язку з неможливістю одночасного досягнення зазначених цілей під час реалізації ОПП, а також з потенційною можливістю вибору здобувачами інших індивідуальних траєкторій навчання вважаємо, що додавання згаданих формулювань в профіль ОПП є недоцільним.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Робота із розроблення ОПП була розпочата 2015 р. Створення ОПП враховувало багаторічний досвід роботи з іноземними студентами кафедри української та російської мов як іноземних і загалом Інституту філології КНУТШ, зокрема й підготовки фахівців з української мови, яка була розпочата ще 1994 р. (інформація отримана під час зустрічей ЕГ з представниками академічної спільноти). Затвердженню першої редакції ОПП 2018 р. передували консультації та обговорення програми з різними групами стейкхолдерів: - вивчення думки потенційних працедавців відбувалося в межах співпраці КНУТШ з посольствами держав, громадяни яких традиційно навчаються в Інституті філології (напр., було надано для ознайомлення відгук на ОПП від відділу з освітніх питань посольства КНР в Україні); під час стажування НПП, залучених до розроблення ОПП, в університетах-партнерах, де було започатковано освітні програми з україністики (напр., участь у відкритті кафедри української мови у Стамбульському університеті). Врахування потреб потенційних роботодавців простежуємо у прикладній спрямованості ОПП та значній увазі до формування у здобувачів вищої освіти навичок перекладу. Перекладознавча спрямованість ОПП високо оцінена й у наданих ЕГ для ознайомлення рецензіях роботодавців (рецензії надані під час оновлення ОПП 2019 р. та 2020 р.); - представників академічної спільноти запрошували здійснити експертне оцінювання змісту ОПП (ЕГ надано відповідні відгуки від Українського мовно-інформаційного фонду НАН України, НАОМА, КМАМ ім. Р.М. Глієра); - інтереси студентів та випускників спеціальності “Філологія” вивчали під час зустрічей на рівні проєктної групи ОПП - підтверджено під час спілкування ЕГ зі студентами-іноземцями, які сьогодні навчаються на ОПП магістерського рівня, а також із випускниками-україністами попередніх років (громадяни КНР, Ізраїлю). Власне, започаткування ОПП, зорієнтованої саме на філологічну підготовку студентів-іноземців, було відповіддю на ідентифіковану потребу враховувати специфіку опанування української мови як іноземної. Водночас вважаємо, що розроблення та успішна реалізація ОПП в майбутньому потребує тісної взаємодії з державними інституціями, зокрема МЗС, МОН України тощо. Саме держава Україна є одним із найбільш важливих стейкхолдерів ОПП, зацікавленим у промоції вивчення української мови як іноземної у світі, підтримці центрів україністики та сприянню їхньому кадровому забезпеченню. КНУТШ як флагман української вищої освіти зацікавлений у гармонізації цілей ОПП з основними напрямками реалізації державної політики. Окрім того, розробникам варто розширити партнерську взаємодію з посольствами різних держав в Україні, зокрема й у контексті формулювання цілей ОПП. Отже, продемонстрована під час візиту ЕГ співпраця розробників ОПП з представниками студентства, випускниками, роботодавцями та академічною спільнотою, а також аналіз змісту ОПП, дозволяє стверджувати про загалом врахування інтересів різних груп стейкхолдерів на етапі проєктування ОПП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Вивчення потреб ринку праці під час визначення цілей та ПРН ОПП здійснювалося розробниками передусім на основі аналізу відкритих джерел, моніторингу запитів роботодавців щодо фахівців з перекладу. З урахуванням з'ясованих потреб було визначено фокус ОПП на оволодінні українською мовою в усіх сферах діяльності та опануванні майстерністю перекладу, конкретизовано ПРН в контексті організації перекладацької діяльності (зокрема ПРН 15, ПРН 16, ПРН 17) та міжкультурної комунікації (зокрема ПРН 1, ПРН 5, ПРН 11, ПРН 14). Структура, змістове наповнення ОПП та окремих ОК свідчать про глибоке розуміння сучасного стану розвитку лінгвістики та перекладознавства. Розробники ОПП є активними науковцями, входять до складу, зокрема, підкомісії зі спеціальності 035 «Філологія» Науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України, робочої групи з розроблення Сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної (рівні А1-С1) тощо. У зв'язку з орієнтацією ОПП на підготовку іноземців регіональний контекст для програми не є визначальним. Втім розробники вбачають запропоноване в ОПП вивчення трьох мов (української, західноєвропейської та російської) відповіддю на запит національного ринку праці. Вивчення українського та закордонного досвіду реалізації аналогічних ОПП відбувається шляхом взаємодії під час міжнародних конференцій та в рамках укладених договорів про співпрацю (ЕГ надані для ознайомлення договори зі Стамбульським університетом (Туреччина), Вроцлавським університетом (Польща), Університетом Тенрі (Японія) тощо). Пріоритетним для реалізації ОПП є саме залучення на навчання студентів із згаданих держав, а також обміни студентами та НПП між університетами-партнерами. Також розробники здійснювали аналіз освітніх програм з української та російської філології, які реалізуються в Інституті філології КНУТШ (зокрема, ОПП “Українська мова та література, західноєвропейська мова” (https://drive.google.com/file/d/17JELhDj_conm2p3eNzvrohI7Qoy1-T4_/view), “Російська мова і література, англійська мова” (<https://drive.google.com/file/d/1r-k2XKvJYWFNdjQa4M1DZ7EqgnfOxVRh/view>)). Структура та зміст згаданих освітніх програм було взято до уваги та адаптовано відповідно до потреб іноземних здобувачів вищої освіти, передусім через зміщення акцентів на практичне оволодіння українською мовою. Отже, можемо стверджувати про врахування під час проєктування ОПП тенденцій розвитку спеціальності, потреб ринку праці, а також досвіду реалізації подібних освітніх програм в закордонних ЗВО та реалізованих в Інституті філології КНУТШ.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітньо-професійна програма “Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)” була розроблена та затверджена 2018 р. (введена в дію наказом ректора №801-32 від 20.09.2018 р.) за відсутності затвердженого стандарту вищої освіти. Визначені в першій редакції ОПП програмні результати навчання загалом відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для 7 кваліфікаційного рівня - першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (у чинній на час затвердження ОПП редакції) та цілком узгоджені з цілями ОПП. 2019 р. відбулося оновлення ОПП (введена в дію наказом ректора №909-32 від 19.11.2019 р.) у зв'язку з потребою приведення до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 “Філологія” галузі знань 03 “Гуманітарні науки” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженим Міністерством освіти і науки України (наказ №869 від 20.06.2019 р.). Приведення у відповідність до Стандарту передусім передбачало узгодження визначених загальних та фахових компетентностей, а також програмних результатів навчання. Розробники також конкретизували визначені у Стандарті компетентності та результати з урахуванням фокусу освітньої програми та її цілей. Перелік запропонованих Стандартом програмних результатів навчання був також конкретизований відповідно до цілей ОПП (ПРН 8, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 13, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18) та дещо розширений (ПРН 20-26), зокрема було передбачено оволодіння другою (ПРН 23) та третьою (російською) (ПРН 24) іноземними мовами. Редакція ОПП 2020 р. (введена в дію наказом ректора №546-32 від 25.08.2020 р.) не передбачала змін визначених програмних результатів навчання. Отже, можемо стверджувати, що ОПП дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 “Філологія” галузі знань 03 “Гуманітарні науки” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого МОН України (наказ №869 від 20.06.2019 р.).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: 1. ОПП є унікальною на українському ринку освітніх послуг, адже зорієнтована на підготовку студентів-іноземців та покликана формувати спільноту фахівців-україністів, які виконуватимуть функції народних дипломатів та здійснюватимуть промоцію української мови у світі. 2. Цілі ОПП та бачення перспектив її розвитку, продемонстроване розробниками, корелюють з пріоритетними напрямками розвитку КНУТШ, визначеними в Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр. Керівництво університету та Інституту філології КНУТШ демонструють чітке розуміння необхідності підтримки освітньої програми з україністики для студентів-іноземців. Позитивні практики: 1. Започаткування ОПП, зорієнтованої саме на філологічну підготовку студентів-іноземців, було відповіддю на ідентифіковану потребу враховувати специфіку опанування української мови як іноземної. Відтак можемо стверджувати врахування під час її створення інтересів здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недоліки: Профіль ОПП (редакція, затверджена 25.08.2020 р.) має низку технічних огріхів: - вказівка на 7 рівень НРК (редакція НРК, затверджена 25.06.2020 р., визначає бакалаврський як 6 рівень - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>); - відсутня вказівка на присвоєння освітньої кваліфікації “бакалавр філології”, передбаченої Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 “Філологія” галузі знань 03 “Гуманітарні науки” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого МОН України (наказ №869 від 20.06.2019 р.). Натомість профіль ОПП містить інформацію про присвоєння професійних кваліфікацій “вчитель загальноосвітнього навчального закладу” та “фахівець (переклад)”, які можуть бути присвоєні за результатами опанування блоків профільованих дисциплін; - формулювання мети ОПП, а також її фокусу охоплює, поміж іншого, усі можливі траєкторії навчання (набуття навичок з методики викладання української мови як іноземної та отримання знань з лінгвокультурології), передбачені профільованими блоками вибіркового дисциплін. Рекомендації: 1. Удосконалення та успішна реалізація ОПП в майбутньому потребує тісної взаємодії з державними інституціями, зокрема МЗС, МОН України, а також партнерської взаємодії з посольствами іноземних держав в Україні. Рекомендуємо активізувати роботу із залучення державної підтримки, налагодження зв'язків з центрами україністики у світі, а також українськими ЗВО та громадськими організаціями, що займаються промоцією української мови як іноземної. 2. Уточнити формулювання в профілі ОПП, зокрема чітко окреслити мету освітньої програми та визначення освітньої кваліфікації, присвоєння якої передбачене Стандартом.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Здійснений аналіз дозволяє стверджувати про загалом відповідність ОПП вимогам Критерію 1, зокрема в контексті формулювання цілей освітньої програми та їхнього зв'язку зі Стратегічним планом розвитку КНУТШ, врахування під час її розроблення інтересів різних груп стейкхолдерів та тенденцій розвитку спеціальності. Освітня програма дозволяє досягти програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого МОН України (наказ №869 від 20.06.2019 р.). Визначені технічні недоліки профілю не впливають на загальну якість освітньої програми. Їхнє усунення сприятиме більш адекватному донесенню цілей ОПП та особливостей її реалізації до всіх груп зацікавлених сторін.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На основі аналізу ОПП «Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)» (в редакціях 2018 р., 2019 р. та 2020 р.), навчальних планів до ОПП (варіантів 2018 р. та 2020 р.) з'ясовано - її обсяг становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам до організації першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до ЗУ «Про вищу освіту» №848-VIII від 26.11.2015 року (р. II, ст. 5) та обсягу кредитів, зазначених у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського рівня) вищої освіти (наказ МОН України № 871 від 20.06.2019 р.). Обсяг нормативних освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом, фактично охоплює всю нормативну частину ОПП і становить 180 кредитів - 75 % обсягу ОПП. На вибіркові дисципліни відведено 60 кредитів ЄКТС, що становить 25% від загальної кількості кредитів ОПП. Вибірковість реалізується за блоковим принципом. Вибіркові блоки дають можливість присвоїти професійну кваліфікацію.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОПП загалом має чітку структуру, ОК становлять логічну взаємопов'язану систему, яка сукупно формує компетентності, потрібні для розв'язання складних спеціалізованих завдань в галузі філології, зокрема лінгвістики та перекладу. Обсяг дисциплін, спрямованих на теоретичне та практичне оволодіння українською мовою, загалом складає 80 кр. ЄКТС (44% обов'язкових ОК). Обсяг і послідовність запропонованих теоретичних і практичних курсів (ОК 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 22, 23, 24), супроводжуваних написанням курсових (ОК 30, 31) та кваліфікаційної (ОК 32) робіт, загалом дозволяють досягти ПРН (1, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17), з окремими заувагами: - ПРН-8 (в контексті знання й розуміння історії української мови) забезпечено опосередковано через змістове наповнення курсів «Сучасна укр. мова» (ОК 9, 10, 11, 12, 13) та «Стилістика укр. мови» (ОК 14); - ПРН-9 та ПРН-26 (в контексті забезпечення здатності характеризувати діалектні і соціальні різновиди мови) забезпечені частково курсами «Сучасна укр. мова» (ОК 9, 10, 11, 12, 13) та «Стилістика укр. мови» (ОК 14), більшою ж мірою - через вибіркові ОК блоку «Укр. мова в лінгвокультурологічному аспекті»; - ПРН-25 в контексті методики навчання української мови як іноземної забезпечено лише через вибірковий блок «Викладання української як іноземної». Обсяг ОК, спрямованого на практичне оволодіння другою іноземною мовою (ОК 27), - 18 кр. ЄКТС (10% обов'язкових ОК) - вважаємо достатнім для досягнення ПРН (1, 11, 23). ОК 28, спрямований на оволодіння третьою (російською) іноземною мовою, обсягом 8 кр. ЄКТС (4% обсягу обов'язкових ОК), загалом дозволяє досягти ПРН 1 та 24. Заявлений фокус ОПП, зокрема на опануванні майстерністю перекладу, відображений у ПРН 15, 16, 17 і забезпечений відповідними ОК (15, 16) обсягом 17 кр. ЄКТС та перекладацькою практикою (ОК 33). Окрім того, структура та зміст ОПП дозволяють сформулювати розуміння основних проблем мовознавства (ПРН 7, 8, 13, 15) через змістове наповнення ОК (19, 24, 25) та загальне розуміння світового та українського літературного процесу (ПРН 13) через ОК 20 та 21. Обсяг дисциплін, відведених для забезпечення загальних компетентностей, загалом складає 22 кр. ЄКТС (12% обов'язкових ОК). Зауважимо, що перелік та обсяг цих дисциплін (ОК 1-7), а також формулювання окремих ПРН (20, 21) регламентовано наказом №1094-32 від 30.12.2014 р. (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/nakaz%20oplany_2014_12_30_1094_32.doc). Отже, структура та зміст ОПП загалом дозволяють досягнути заявлених цілей та ПРН. Водночас, з метою повноцінного забезпечення ПРН-8 та ПРН-9 розробникам варто переглянути перелік обов'язкових ОК. Окрім того, з переліку програмних результатів навчання варто виключити ПРН-25 та ПРН-26. Вони забезпечуються різними вибірковими блоками дисциплін: «Викладання української як іноземної» та «Укр. мова в лінгвокультурологічному аспекті» відповідно. З огляду на це згадані ПРН не можуть бути одночасно забезпечені.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОПП зорієнтований на предметну область спеціальності 035 Філологія. Зокрема простежуємо кореляцію освітніх компонентів з визначеними у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 035 “Філологія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України №869 від 20.06.2019 р.) об'єктами вивчення та професійної діяльності бакалавра філології: українською мовою в її теоретичному та практичному виявах, перекладом та організацією міжкультурної комунікації. Освітні компоненти ОПП забезпечують набуття студентами-іноземцями здатності вільно спілкуватися українською мовою, ознайомлення із системою базових лінгвістичних і літературознавчих категорій, теорій і концепцій, дозволяють досягти високого рівня володіння українською мовою в усіх видах мовленнєвої діяльності та опанування майстерністю перекладу з/на української на рідну мову. Отже, можемо стверджувати про відповідність змісту ОПП предметній області спеціальності 035 Філологія, зокрема спеціалізації 035.01 Українська мова.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОПП передбачає вибір дисциплін обсягом 60 кр. ЄКТС (25% від заг. обсягу ОПП), що відповідає ЗУ "Про вищу освіту" (п.15 ч.1 ст.62). Варіативна частина ОПП сформована за блоковим принципом: блоки “Викладання укр. мови як іноземної” та “Укр. мова в лінгвокультурологічному аспекті”. Кожен з блоків має обсяг 60 кр. ЄКТС та передбачає поглиблену викладацьку або перекладацьку підготовку з можливістю присвоєння проф. кваліфікації. Структура НП ОПП зорієнтована на вибір одного з двох запропонованих блоків (напр., передбачає проходження у 8 сем. виробничої практики (педагогічної або перекладацької), яка належить до вибіркового блоку). Формування ІОТ регламентоване “Полож. про орг. осв. процесу в КНУТШ” (п. 9.4) (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf), врегульоване в “Полож. про порядок реалізації ... права на вільний вибір навч. дисциплін” ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF)). Згадане “Положення...” передбачає можливість вибору (пп. 2.2): з варіативної складової НП ОПП (спеціалізовані блоки); з-поміж обов'язкових дисциплін або варіативного блоку ОПП того ж або іншого рівня ВО; із загальноуніверситетського Каталогу курсів. “Положення...” також регулює вимоги до наповнення груп (відп. до п.п. 2.3. обмеження не поширюються, коли блок дисциплін вибрали всі студенти ОП); процедуру запису на дисципліни. Зауважимо, що “Положення...” містить окремі норми (пп. 2.6, 4.3), які потенційно можуть звужувати право здобувачів вищої освіти на вільний вибір, хоча й містять запобіжники у формі обов'язкового погодження рішень із органами студентського самоврядування. Під час спілкування з ЕГ студенти не продемонстрували чіткого розуміння запропонованих процедур реалізації права на вибір. Зауважимо, що за результатами дослідження, проведеного лабораторією соціологічних та освітніх досліджень серед студентів ОПП протягом лютого 2021 р. (<https://drive.google.com/file/d/1Ist5EXoGIoljYjshqxsUEuuKoxhYENsY/view>), встановлено: 25% опитаних відповіли, що не ознайомлені з переліком вибіркового дисциплін (табл. 1.5); 25% - що не ознайомлені з процедурою обрання дисциплін (табл. 1.6). За результатами дослідження UNIDOS-16, проведеного в листопаді 2020 р. (http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/unidos16_25common.pdf) 61% студентів ІФ вважають за необхідне надати студентам більше можливостей самостійного вибору навчальних курсів (табл. 13). Цей показник є найвищим серед усіх факультетів КНУТШ, а також найбільш важливим, на думку студентів ІФ, заходом з підвищення якості освітнього процесу. Отже, структура ОПП та нормативна база КНУТШ передбачають можливість для формування студентом ІОТ. Водночас, право студентів на вільний вибір навчальних дисциплін, з урахуванням невеликого контингенту студентів на ОПП, звужені через блоковий підхід та окреслені вимоги до формування груп. Непоінформованість студентів щодо альтернативних шляхів використання права на вибір перешкоджає повноцінній реалізації ІОТ.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Навчальний план до ОПП (в редакції 2020 р.) передбачає 8 кредитів ЄКТС для практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Студенти проходять фахово-виробничу перекладацьку практику (з відривом від теоретичного навчання) у два етапи - у шостому (2 тижні - 3 кредити ЄКТС) та сьомому (4 тижні - 5 кредитів ЄКТС) семестрах. Метою перекладацької практики є формування у студентів на базі одержаних теоретичних знань із фахових дисциплін практичних умінь та навичок письмового перекладу (з рідної мови на українську). Місце практики в структурі ОПП є логічним, оскільки їй передують вивчення необхідних ОК: “Вступу до перекладознавства та основ практичного перекладу” (3 семестр), “Практики письмового та усного перекладу” (4-6 семестри). Тож практика завершує цикл перекладознавчих дисциплін, сприяє формуванню перекладацьких компетентностей у студентів-іноземців. Результати наданих для ознайомлення опитувань здобувачів вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1Ist5EXoGIoljYjshqxsUEuuKoxhYENsY/view>) засвідчують загалом задоволеність формами та змістом практичної підготовки (пп. 2.3, 2.4, 2.6). Ознайомлення з програмою проходження практики, а також із звітністю, яку подають студенти, засвідчили її спроможність забезпечити набуття компетентностей, необхідних для майбутньої діяльності перекладача. З метою забезпечення фахового супроводу практики, а також з урахуванням контингенту здобувачів (більшість є громадянами КНР та Японії) керівники практики консультуються зі співробітниками кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії КНУТШ. Спілкування з представником роботодавців (перекладацької агенції) засвідчило зацікавленість і готовність виступати в ролі бази

практики для студентів-іноземців, які вивчають українську мову. Особливе зацікавлення було висловлено щодо розвитку в здобувачів вищої освіти навичок здійснення перекладу з української мови на рідну (зокрема китайську чи японську).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОПП та освітніх компонентів дозволяє стверджувати про увагу розробників до набуття здобувачами вищої освіти soft skills, які відповідають заявленим цілям. Матриці відповідності, зокрема, загальних компетентностей обов'язковим (та вибірковим) освітнім компонентам, дозволяють простежити їхній логічний зв'язок. Робочі програми дисциплін містять вказівку на формування загальних компетентностей, покликаних розвинути креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вміння слухати, чітко й переконливо висловлювати думку, дискутувати, здатність працювати автономно і в команді, до наукового аналізу тощо. Водночас, перелік і обсяг дисциплін, безпосередньо відведених для забезпечення загальних компетентностей (ОК 1-7), а також формування окремих ПРН (20, 21) регламентовано наказом №1094-32 від 30.12.2014 р. (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/nakaz%20planu_2014_12_30_1094_32.doc), де ці освітні компоненти затверджені як обов'язкові (ОК 1 “Вступ до університетських студій”, ОК 2 “Українська та зарубіжна культура”, ОК 3 “Філософія”, ОК 4 “Соціально-політичні студії”, ОК 5 “Вибрані розділи трудового права”, ОК 6 “Науковий образ світу”, ОК 7 “Основи екології”). Доцільність збереження окремих із зазначених дисциплін є дискусійною. Зокрема: - ОК 5 “Вибрані розділи трудового права” лише опосередковано забезпечує визначені матрицею відповідності загальні компетентності (ЗК1, ЗК 6, ЗК 10) та ПРН (2, 4, 5); - результати соціологічних досліджень, проведених серед студентів ОПП у лютому 2021 р. (https://drive.google.com/file/d/1c_H_REqFUsILg_m588720eeN1imoj03V/view) засвідчують складнощі під час опанування студентами ОПП ОК 7 “Основи екології” та недостатнє розуміння необхідності цього курсу (с. 8-9). З метою більш повного врахування особливостей освітніх програм рекомендуємо відмовитись від практики визначення обсягу та змісту обов'язкових освітніх компонентів на загальноуніверситетському рівні. Можливу уніфікацію забезпечення загальних компетентностей випускників КНУТШ доцільно здійснити шляхом формулювання переліку рекомендованих програмних результатів навчання, шляхи забезпечення яких можна було б варіювати, залежно від контексту реалізації освітньої програми та реальних потреб здобувачів вищої освіти.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Придатність до працевлаштування визначено з урахуванням рекомендацій Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 “Філологія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Присвоєння професійних кваліфікацій можливе лише за результатами вивчення відповідних спеціалізованих профільованих блоків: - “Викладання української мови як іноземної” - кваліфікація “вчитель загальноосвітнього навчального закладу” (назва професійної кваліфікації потребує приведення у відповідність до Професійного стандарту за професією “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, затвердженого наказом Мінекономіки №2736 від 23.12.2020 р., та Національного класифікатора України ДК 003:2010 “Класифікатор професій”); - “Українська мова в лінгвокультурологічному аспекті” - кваліфікація “фахівець (переклад)”. У першому випадку вибірковий блок забезпечений педагогічними освітніми компонентами, не представленими в нормативній частині ОПП, тобто має цілком відокремлену від нормативної частини ОПП завершену структуру. В другому випадку запропоновані освітні компоненти блоку значною мірою поглиблюють перекладознавчий аспект підготовки здобувачів. Присвоєння професійної кваліфікації відбувається рішенням екзаменаційної комісії за умови обрання блоку дисциплін вільного вибору й успішності з усіх дисциплін блоку не нижче за 75 балів, проходження відповідної виробничої практики та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра не нижче за 75 балів. Складання кваліфікаційного іспиту для присвоєння професійної кваліфікації не передбачено.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОПП, НП та РНП (редакцій ОПП 2018 р., 2019 р. та 2020 р.) засвідчує, що обсяг фактичного навантаження здобувачів загалом дозволяє досягти ПРН і відповідає нормам “Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ” (наказ №716-32 від 31.08.2018 р.). Сумарна кількість навч. занять не перевищує 9 акад. год упродовж навч. дня; кількість навч. занять упродовж навч. тижня не перевищує 30 акад. год (пп. 9.3.4 “Положення...”). Також було з'ясовано, що розклад занять передбачає 1 день на тиждень, вільний від аудиторних занять. Навчальний рік складається з двох семестрів (1-го - 14-15 тижнів та 2-го - 19-20 тижнів). Обсяг ОК (чи його частини, що вивчається протягом семестру) становить від 2 до 8 кредитів ЄКТС. Частка самостійної роботи, як правило, становить 32-50% від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни (пп. 3.2.5 “Положення...”). У РНП 2018/2019 н.р. та 2019/2020 н.р. (див. дод. 2.8; с. 1-12) простежуємо формування зведених груп або застосування під час планування занять для некомплектних груп (менше 10 осіб для рівня бакалавра) норми, передбаченої для занять за індивідуальним графіком (10% від кількості занять за навчальним планом на одного студента) (пп. 2.6.3 наказу №27-32 від 17.01.2020 р. “Про підготовку до 2020/2021 навч. року”,

http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz%20pro%20pidgotovku%20do%202020_2021%20nr.pdf). У 2020/2021 н.р. КНУТШ було частково враховано потреби студентів-іноземців, які навчаються на ОПП, щодо збільшення кількості аудиторних годин, а також рекомендацію ЕГ за результатами акредитаційної експертизи ОНП “Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)” магістерського рівня (№0635/АС-20) щодо відмови від застосування загальних правил формування груп і зменшення аудиторного навантаження. Зокрема, за поданнями директора Інституту філології (див. дод. 2.8; с. 19-20) кількість аудиторних занять для іноземних студентів, які навчаються на ОПП, було збільшено: - для 1-го курсу з 30% (для всіх видів занять) до 30% (для лекційних занять) та 100% (для практичних занять); - для 2-го курсу з 70% до 100% (для всіх видів занять); - для 3-го курсу з 30% (для всіх видів занять) до 30% (для лекційних занять) та 50% (для практичних занять). Також простежуємо відмову у 2020/2021 н.р. від формування зведених груп для вивчення обов'язкових загальноуніверситетських дисциплін. У результаті спілкування з НПП та студентами, які навчаються на ОПП, було з'ясовано, що для компенсування браку контактних занять поширеною є практика індивідуального консультування та проведення факультативних занять (напр., орфографічний практикум: <https://www.facebook.com/foreigners.language/>). Отже, обсяг ОПП та окремих ОК є реалістичним і загалом дозволяє досягти ПРН. КНУТШ демонструє гнучкість застосування загальноуніверситетських процедур формування малокомплектних груп відповідно до потреб здобувачів вищої освіти та рекомендацій за результатами попередніх акредитаційних експертиз.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою ОПП не передбачає.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: 1. Зміст ОПП загалом має чітку структуру, ОК становлять логічну взаємопов'язану систему, яка сукупно формує компетентності, потрібні для розв'язання складних спеціалізованих завдань в галузі філології, зокрема лінгвістики та перекладу. Освітні компоненти ОПП забезпечують набуття студентами-іноземцями здатності вільно спілкуватися українською мовою, ознайомлення із системою базових лінгвістичних і літературознавчих категорій, теорій і концепцій, дозволяють досягти високого рівня володіння українською мовою в усіх видах мовленнєвої діяльності та опанування майстерністю перекладу з української на рідну мову. 2. КНУТШ демонструє гнучкість застосування загальноуніверситетських процедур формування малокомплектних груп і зменшення аудиторного навантаження відповідно до потреб здобувачів вищої освіти та рекомендацій за результатами попередніх акредитаційних експертиз. Позитивні практики: Компенсування браку контактних занять, зумовленого невеликим контингентом ОПП, практикою індивідуального консультування та проведенням факультативних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1. Можливості реального вільного вибору навчальних дисциплін є звуженими через низку чинників: блоковий підхід до реалізації права на вибір у поєднанні з невеликим контингентом студентів на ОПП та окреслені вимоги до формування груп; недостатню поінформованість студентів щодо альтернативних шляхів реалізації права на вибір. Зауважимо, що рекомендацію щодо удосконалення процедури реалізації права на вибір навчальних дисциплін було надано під час попередніх акредитацій освітніх програм в Інституті філології КНУТШ, зокрема за результатами акредитаційної експертизи ОПП “Англійська філологія та дві іноземні мови (мова навчання англійська)” бакалаврського рівня (справа №0624/АС-20). Недоліки: 1. ПРН 8 (в контексті знання й розуміння історії української мови) та ПРН 9 (в контексті забезпечувати здатність характеризувати діалектні і соціальні різновиди мови) забезпечено опосередковано через змістове наповнення курсів “Сучасна укр. мова” (ОК 9, 10, 11, 12, 13) та “Стилістика укр. мови” (ОК 14); 2. ПРН 25 та ПРН 26 не можуть бути досягнуті одночасно, адже забезпечені різними вибірковими блоками дисциплін: “Викладання української як іноземної” та “Укр. мова в лінгвокультурологічному аспекті” відповідно. Рекомендації: 1. З метою реального забезпечення здобувачам вищої освіти права обирати навчальні дисципліни в обсязі, передбаченому законодавством, рекомендуємо удосконалити: процедури інформування щодо можливостей реалізації індивідуальної освітньої траєкторії; належне адміністрування системи організації вибору навчальних дисциплін; функціонування загальноуніверситетського Каталогу вибіркових курсів. 2. Рекомендуємо переглянути перелік обов'язкових ОК з метою реалістичного забезпечення ПРН-8 та ПРН-9, а також вилучити з переліку програмних результатів навчання ПРН-25 та ПРН-26. 3. Рекомендуємо забезпечити студентам можливість проходити перекладацьку практику на зовнішніх базах практик (в перекладацьких агенціях, іноземних посольствах та консульствах). 4. З метою більш повного врахування особливостей освітніх програм рекомендуємо відмовитись від практики визначення обсягу та змісту обов'язкових освітніх компонентів на загальноуніверситетському рівні. Можливу уніфікацію забезпечення загальних компетентностей випускників КНУТШ доцільно здійснити шляхом формулювання переліку рекомендованих програмних результатів навчання, шляхи забезпечення яких можна було б варіювати, залежно від контексту

реалізації освітньої програми та реальних потреб здобувачів вищої освіти. 5. Передбачити складання кваліфікаційного іспиту (розширення програми комплексного іспиту) за результатами вивчення спеціалізованих блоків дисциплін, де відбувається присвоєння професійної кваліфікації.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи відповідність структури та змісту ОПП вимогам законодавства та предметній області спеціальності 035 Філологія, наявність логічної системи освітніх компонентів, які загалом дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання можемо зробити висновок про загалом відповідність ОПП вимогам Критерію 2. У КНУТШ напрацьовано нормативну базу щодо процедури реалізації здобувачами вищої освіти права на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Виявлені слабкі сторони системи, що функціонує, передусім сигналізують про потребу удосконалення процедур інформування про можливості вибору дисциплін, а також їхнього адміністрування. На загальну якість реалізації ОПП суттєво вони не впливають. Недоліки в контексті забезпечення освітніми компонентами програмних результатів навчання вважаємо несуттєвими з огляду на наступне: - курси “Сучасна українська мова” та “Стилістика укр. мови” дозволяють отримати базове розуміння історичних процесів в українській мові (ПРН-8), її діалектних та соціальних різновидів (ПРН-9), яке загалом достатнє з урахуванням особливостей ОПП, зорієнтованої на вивчення української мови як іноземної; - в попередніх редакціях ОПП (2018 р.) ПРН-25 та ПРН-26 були вказані з приміткою щодо їхнього співвіднесення з відповідними блоками профільованих дисциплін. Відтак їхнє включення до переліку програмних результатів навчання можемо розглядати як технічний огріх. Висловлені ж рекомендації передусім спрямовані на окреслення шляхів удосконалення проаналізованої ОПП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання на ОПП розроблені з дотриманням вимог законодавства щодо особливостей прийому на навчання до ЗВО іноземців та осіб без громадянства (р. XIV Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2021 р. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1225-20#Text>). “Правила прийому до КНУТШ у 2021 р.”, а також вичерпну інформацію про вступну кампанію розміщено на офіційному сайті університету (<https://vstup.knu.ua/rules>). Розділ сайту “Для іноземців” містить коротку інформацію про правила вступу для іноземців українською та англійською мовами (<https://intstud.knu.ua/entrance-rules/>). На сайті Інституту філології додатково розміщено інформацію про вимоги до абітурієнтів-іноземців, освітні програми, розроблені спеціально для студентів-іноземців, презентації цих освітніх програм, а також програми вступних випробувань українською, англійською та російською мовами (<https://philology.knu.ua/vstup-do-if/vstup-dlya-inozemtsiv/>). Окрім того, за більш детальною інформацією та отриманням консультацій можна звернутися до Підготовчого відділення (за вказаними контактними даними). Під час спілкування з ЕГ здобувачі вищої освіти неодноразово згадували про різнобічну консультаційну підтримку, яку їм надавали працівники Підготовчого відділення. Правила прийому на ОПП «Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)» зрозумілі, доступні для потенційних вступників, прозорі та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на ОПП «Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)» визначені у розділі V “Правил прийому...”. Вони враховують особливості освітньої програми, а також особливості вступу на навчання студентів-іноземців. Конкурсний відбір для вступу на ОПП складається з двох етапів: - вступного іспиту з української мови, метою якого є виявлення достатнього рівня підготовки з української мови для зарахування на навчання до КНУТШ. Програма вступного випробування оприлюднена на сайті Підготовчого відділення (https://drive.google.com/file/d/1_duqn7l3qLARR2Ml_soPdNJLf-8NbNmO/view). Вступне випробування складається з письмової та усної частини: письмового завдання; виконання лексико-граматичних завдань; читання тексту та виконання завдань, що перевіряють розуміння прочитаного; прослуховування тексту та виконання завдань, що перевіряють розуміння прослуханого; бесіди в межах запропонованої комунікативної ситуації; - фахового вступного випробування з української мови, метою якого є встановлення рівня володіння базовою граматикою сучасної української мови та володіння необхідним обсягом лексичного матеріалу. Програма фахового вступного випробування оприлюднена на сайті Інституту філології (https://drive.google.com/file/d/1WtOOa-1K_9QBC6RU2nE9LRO5DZBjhydi/view). Вступне випробування відбувається в усній та письмовій формі та

складається з двох частин: письмового тесту та бесіди після вивчального читання тексту (з метою перевірки монологічного та діалогічного мовлення). Відповідно до пп. 4.1. “Правил прийому...” вступники, які були слухачами Підготовчого відділення та успішно склали випускний екзамен з мови навчання, яка співпадає з мовою навчання на ОПП, рішенням відбіркової комісії можуть бути звільнені від вступного іспиту з мови. Під час спілкування з представницею Підготовчого відділення було з'ясовано, що програма згаданого випускного екзамену відповідає програмі вступного іспиту з української мови. Задля забезпечення об'єктивності екзаменаторів випускний екзамен приймають двоє НПП, які не викладали в слухачів Підготовчого відділення. Отже, робимо висновок про врахування правилами прийому та системою вступних випробувань особливостей ОПП «Українська мова та переклад (для іноземців) (переклад включно)».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими і зрозумілими, регулюються “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ” (затвердженим 29.06.2016 р, http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk), “Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ” (затвердженим 29.06.2016 р., http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk), а також окремими “Інструкціями з перезарахування дисциплін” (від 14.11.2016 р., http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=1200&lang=uk). Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.). Вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Всі згадані документи опубліковані на сайті відділу академічної мобільності КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). Окрім того, на сайті відділу розміщено вичерпну інформацію про можливості академічної мобільності, а також передбачено можливість запису на індивідуальну консультацію (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=965&lang=uk). Практик визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, на ОПП наразі не було. Це, зокрема, пов'язано й з порівняно молодим віком освітньої програми, започаткованої 2018 р. Зауважимо, що під час спілкування з ЕГ здобувачі демонстрували поверхневе розуміння згаданих правил і процедур. Отже, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими і доступними для всіх учасників освітнього процесу. Водночас, за результатами роботи ЕГ було з'ясовано потребу активізації роз'яснювальної роботи зі студентами-іноземцями щодо визначених правил і процедур, а також можливостей їхньої участі у програмах академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

КНУТШ не визнає результати навчання, отримані в неформальній освіті до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, зокрема “Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у вищій та фаховій передвищій освіті” (<https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-nakazu-pro-zatverdzhennya-poryadku-viznannya-rezultativ-navchannya-zdobutih-shlyahom-neformalnoyi-taabo-informalnoyi-osviti-u-vishij-ta-fahovij-pereadvishij-osviti>), який наразі проходить процедуру громадського обговорення. Відповідно, практик визнання таких результатів навчання на ОПП “Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)” не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: 1. Правила прийому на ОПП «Українська мова та переклад (для іноземців) (мова навчання українська)» чіткі, зрозумілі та доступні для потенційних вступників. Інформація про правила прийому на освітню програму розміщена на сайті структурних підрозділів, які беруть участь в організації процедури вступу. Для зручності потенційних абітурієнтів інформацію подано українською, англійською та російською мовами. 2. Вступні випробування організовані з дотриманням вимог законодавства. Програми випробувань та визначені процедури їх проведення дозволяють встановити необхідний рівень володіння українською мовою для вступу на ОПП. 3. В КНУТШ розроблено чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Позитивні практики: 1. Підготовче відділення КНУТШ забезпечує різносторонню консультаційну, інформаційну, юридичну підтримку абітурієнтів-іноземців, фактично здійснюючи їхній супровід від моменту вступу на Підготовче відділення і до завершення навчання у КНУТШ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: 1. Попри чітко окреслену й оприлюднену на сайті ЗВО інформацію про правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, здобувачі вищої освіти демонстрували поверхнєве розуміння визначених процедур. Практик застосування згаданих процедур на ОПП (започаткованій 2018 р.) наразі не було. Рекомендації: 1. З метою забезпечення кращої поінформованості здобувачів вищої освіти, які навчаються на ОПП рекомендуємо організувати додаткову роз'яснювальну кампанію серед студентів-іноземців щодо можливостей академічної мобільності та процедур визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО. 2. Розробити внутрішні процедури визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. 3. З метою збільшення контингенту здобувачів, які навчаються на ОПП активізувати інформаційну кампанію про освітню програму, зокрема й у закладах-партнерах за кордоном та через іноземні посольства в Україні.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Беручи до уваги, що правила прийому на навчання за ОПП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та відповідають вимогам законодавства до прийому на навчання іноземців; процедури конкурсного відбору є прозорими та враховують особливості ОПП; правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), приходимо до висновку про загалом відповідність ОПП та освітньої діяльності КНУТШ Критерію 3. Відсутність практик визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, можна пояснити тим, що ОПП започаткована лише 2018 р. Підхід КНУТШ щодо невизнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, вважаємо загалом аргументованим, хоча відсутність регуляторних актів, затверджених органами виконавчої влади України, не є перешкодою для вироблення внутрішніх інституційних процедур. Відтак вважаємо, що окреслені слабкі сторони загалом не впливають на якість освітньої програми.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання ОПП. Освітній процес реалізується шляхом як аудиторної (лекційні, практичні і семінарські заняття), так і позааудиторної (самостійна робота студентів) роботи. Форми та методи навчання та викладання врегульовано в "Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ" (наказ №716-32 від 31.08.2018 р.), а також додатково щосеместрово деталізуються у відповідних наказах, оприлюднених на сайті Науково-методичного центру організації освітнього процесу (див. наказ "Про особливості організації освітнього процесу у 2 семестрі 2020/2021 н. р." (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz%20855-32.pdf>). Робочі програми ОК дозволяють простежити логічний взаємозв'язок між теоретичним навчанням та удосконаленням навичок на практиці, зокрема через застосування методів лекцій, бесід, моделювання ситуацій, коментованого читання, контрольних робіт. У робочих програмах поєднано, з одного боку, методи формування теоретичних знань з відповідних навчальних дисциплін, а з іншого боку, методи вироблення практичних навичок з читання, розуміння та аналізу тексту, опанування усно-розмовною формою української мови, другою і третьою іноземних мов, вмінь застосовувати на практиці набуті теоретичні знання. Для навчання практичним навичкам володіння мовою використано інтерактивні методи - робота в парах і рольові ігри. Під час зустрічей з академічним персоналом та студентами з'ясовано, що ОПП реалізує принцип академічної свободи повною мірою: викладачі, задіяні на ОПП, обирають методи і способи роботи, зокрема в умовах дистанційного навчання. У процесі викладання використано дистанційні платформи Zoom і GoogleClass, що зумовлено актуалізацією студентоцентризму, оскільки частина іноземних здобувачів перебувають поза межами України і не мають доступу до програмного забезпечення, розробленого КНУТШ. Під час демонстрації форм і методів дистанційного навчання було надано доступ до сторінок викладачів в GoogleClass, де розміщено мультимедійні презентації лекцій, відскановані сторінки посібників для аудиторної та самостійної роботи, файли із завданнями. Усі навчальні матеріали авторства викладачів ОПП представлені у pdf-форматі в GoogleClass. Отже, форми і методи навчання, заявлені в ОПП, відповідають поставленим цілям і завданням та сприяють досягненню визначених ПРН.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в іншій подібний спосіб).

Учасники освітнього процесу забезпечені інформацією щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання на підставі “Положення про організацію освітнього процесу” (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf), розміщеному на сайті ЗВО. Про поінформованість здобувачів свідчать результати опитувань: у 2019 році 75% опитаних студентів відповіли ствердно щодо доступності відповідної інформації, 25% студентів відзначили, що не володіють відповідною інформацією щодо робочих програм на сайті факультету, або інформацію не знайшли (с. 11 звіту з опитування <https://drive.google.com/file/d/1Ist5EXoGIoljYjshqxsUEuuKoxhYENsY/view>). Утім, під час зустрічі з ЕГ здобувачі вже продемонстрували доступ до ОПП через особистий кабінет у системі Triton і вміння отримувати потрібну інформацію відповідно до власних запитів. За результатами опитування, студенти відзначають зручність роботи з програмами Zoom (100%) і Skype (66,7%) (https://drive.google.com/file/d/1c_H_REqFUsILg_m58872oeenN1moj03V/view), що уможливають доступ до інформації, оскільки внутрішні інформаційні сервери КНУТШ недоступні для здобувачів поза межами України (у КНР вони є забороненими). Представлення інформації у формі робочих навчальних програм для студентів-іноземців перших років навчання становить певні проблеми через те, що здобувачі знаходяться на стадії опанування української мови, зокрема офіційно-ділової стилістики. Програми ж викладено виключно українською мовою (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opusy-op-ta-proh-nd-inoz/>). Тому розробникам все ж варто запровадити практику силабусів в освітньому процесі, як це було рекомендовано за результатами акредитаційної експертизи ОПП “Англійська філологія та дві іноземні мови (мова навчання англійська)” бакалаврського рівня (справа №0624/АС-20), яка реалізується в Інституті філології та також розроблена для студентів-іноземців. Структура силабуса є простішою, а стилістика - більш доступною для студентів-іноземців.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЗВО демонструє імплементацію наукових досліджень в освітній процес, що засвідчують такі програмні результати навчання: ПРН-2, ПРН-12, ПРН-18, ПРН-19, ПРН-20. Студенти беруть участь у науковій роботі відповідно до навчального плану: виконують дві курсові роботи (на 2 і 3 курсах) та дипломну роботу бакалавра (на 4 курсі, випуску ще не було). Здобувачі обирають теми курсових робіт не лише із запропонованого переліку, а й відповідно до власних наукових зацікавлень, що підтверджено під час зустрічі з науковими керівниками, а потім і зі здобувачами. З метою формування ПРН-14 залучено ОК 24 “Коментоване читання наукових текстів”, що викладають в 1 семестрі першого курсу, коли студенти лише починають опановувати українську мову і не виконують наукових робіт. Інший ОК 6 “Науковий образ світу” передбачає досягнення ПРН-2 і викладається в 4 семестрі, коли студенти завершують написання курсової роботи на 2 курсі та здійснюють підготовку до її захисту. Утім, для підготовки до написання курсових робіт відсутні проміжні ОК в ОПП, які орієнтовані на виформування наукового стилю, опрацювання джерельної та теоретико-методичної бази, навчання різних видів аналізу матеріалу. Відповідність ПРН, що забезпечує написання і захист курсових робіт (ПРН-2, ПРН-3, ПРН-6, ПРН-12, ПРН-19) збігаються, проте не відповідають усім ПРН, що передбачають підготовку і захист бакалаврської роботи (ПРН-2, ПРН-7, ПРН-10, ПРН-12, ПРН-19). У матриці відповідності ОК та ПРН наявні певні неточності (ПРН-3 зафіксований і в бакалаврській роботі). Здобувачі залучені до наукової роботи через участь у наукових заходах - конференціях і конкурсах. Підтвердженням участі студентів у щорічній науковій конференції є сторінки в соціальних мережах, де викладено відповідну інформацію (<https://www.facebook.com/foreigners.language/>), проте під час зустрічей з ЕГ здобувачі не завжди орієнтувалися у власній участі у вказаних заходах. Результатами наукової роботи є участь в орфографічному конкурсі (2021, Польща) та наукові публікації і виступи на конференціях (Філологія XXI сторіччя: традиції і новаторство», у межах якої працює секція «Поліаспектність формування іншомовної комунікативної компетентності») (https://philology.knu.ua/nauka/konferentsii/konverencii-if_trashed/filolohiya-xxi-stolittya-novi-doslidzhennya/).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Основним методичним забезпеченням ОК є РПНД відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу” є РПНД, створення та оновлення яких регламентується “Правилами і механізмами внесення змін “Положення про систему забезпечення якості освіти ...” (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>); Наказом ректора від 11.08.2017 р. за №729-32 “Про запровадження в освітній та інформаційний процес... форм робочої навчальної програми дисципліни...” (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf). Відповідно до зазначеного Наказу “дія раніше затвердженої РНП може бути продовжена, але не більш як 2 роки поспіль”. Усі РПНД ОПП затверджені в 2020 році. Зафіксовано актуальні РПНД з оновленим списком л-ри за останні три роки (2017-2020): ОК 26 (<https://drive.google.com/file/d/15XNAgcGtiggJSSg3DDkTuGIVPH2XmpE7/view>) містить у списку л-ри наукові праці 2019-2020 рр. з відповідної проблематики, ОК 4 (<https://drive.google.com/file/d/1HD8F9jiDXiZHGMMtetF6ZqHqCsGsz2Xu/view>) містить у списку додаткової л-ри посилання на навчальні видання 2015-2019 рр. і посилання на актуальні електронні джерела 2020 р.; ОК 5 (<https://drive.google.com/file/d/1A9zLqYjopypqyE9wSjddhKZw25sI7mFW/view>) містить в переліку основної л-ри виключно видання 2017-2019 рр., а в переліку додаткової - посібники 2016-2019 рр., видання і посилання на актуальні законодавчі акти України в галузі трудового права; ОК 6

(https://drive.google.com/file/d/1c997LdyQ1dDv6tNz9DGLKp9cyt76R_2n/view) містить серед основного переліку л-ри посібники 2018-2021 рр. Загалом у переліку електронних джерел у РПНД вказано науково-популярні джерела, зокрема Вікіпедію, сайти “Популярна наука”, “Всесвіт”, що полегшує здобувачам-іноземцям пошук інформації. Проте зафіксовано РПНД, у яких список л-ри не оновлювався від 5 до 10 років: ОК 7 (<https://drive.google.com/file/d/1eDtvfCzLJuXEp4b-C5KHv5W7gRq8C6WY/view>) остання позиція 2013 р.; ОК 9 (https://drive.google.com/file/d/1ypqECXAO_48XcmrSadqJUZf11UvFbhZF/view) одна позиція за 2017, інші не раніше 2014 р.; ОК 14 (<https://drive.google.com/file/d/1o2UNhwO3QRHCFTmwLSu11l9OxwkVeOT-/view>) - остання позиція в списку л-ри 2010 р. В списку л-ри ОК 29 (https://drive.google.com/file/d/17N5b-my_JsAJ6eysvWVl6EGPW3_v8fF7/view) зазначено підручники, адресовані студентам, які мають відповідну мовну підготовку: Бойко О. Д. Історія України: Посібник. – К., 2012; Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. – К., 1996. тощо. Під час спілкування з викладачем цієї дисципліни було з'ясовано, що викладання на етапі опанування студентами-іноземцями української мови, здійснюється через перегляд художніх кінострічок, відеоматеріалів, а не за допомогою підручників і посібників, оскільки останнє становить певні труднощі для здобувачів. Відповідно, РПНД повною мірою не відображає реальне навчально-методичне забезпечення дисципліни. Отже, оновлення відбувається, але не охоплює всі робочі навчальні програми.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності КНУТШ, підпорядковано “Стратегії міжнародного співробітництва КНУТШ” (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=1566&lang=uk) та регулюється “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність” (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). ЕГ було надано для ознайомлення договори про співпрацю з Вроцлавським університетом (Польща), Кавказьким університетом (Туреччина, Карс). Стамбульським університетом (Туреччина), Корейським університетом (Корея), Нанкайським університетом (Китайська Народна Республіка), Університетом Тенрі (Японія), Лейпцигським університетом (Німеччина). Згадані угоди є актуальними для ОПП, адже окреслені в них напрямки включають роботи з обміну студентами з КНР та Японії, які навчаються на ОП. Копіями відповідних сертифікатів було підтверджено участь у цих програмах викладачів, залучених до реалізації ОПП (Стамбульський університет імені Ататюрка - викладачі ОК 26 Лінгвокраїнознавство української мови, ОК 16 Практика письмового та усного перекладу, ОК 20 Сучасна українська мова. Морфологія). У межах ОПП здійснюється співпраця із зарубіжними ЗВО, здобувачі беруть участь у зарубіжних конкурсах, а студенти зарубіжних ЗВО за програмами академічної мобільності опановують окремі ОК в межах ОПП. Наприклад, під час відкритої зустрічі та зустрічі з академічним персоналом було встановлено, що студенти Софійського університету імені св. Климента Охридського (Болгарія) 2019 р. за програмою академічної мобільності були залучені до навчального процесу в Інституті філології КНУТШ. У 2021 році студенти 1 і 3 курсу брали участь в Орфографічному конкурсі з української мови в Польщі, де студент 1 курсу вийшов у фінал. Викладачі обмінюються досвідом у зарубіжних відрядженнях в Туреччині, Польщі, Чехії (2019). У 2018 році за сприяння викладачів кафедри було відкрито кафедру україністики в Стамбульському університеті імені Ататюрка.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: 1. Забезпечення академічної свободи і студентоцентрикований підхід реалізовані через вільний вибір викладачами форм і методів навчання та вільний доступ до методичного забезпечення на сайті ЗВО. 2. Перезатвердження робочих навчальних програм 1 раз на 3 роки, оновлення списку літератури в більшій частині робочих навчальних програм і внесення до списку літератури наукових і навчально-методичних розробок викладачів. Позитивні практики: 1. Оновлення списків рекомендованої літератури із додаванням навчальних видань 2018-2020 років і впровадження авторських наукових розробок в освітній процес. 2. Участь студентів у наукових конференціях і міжнародних конкурсах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: 1. Подання в списках рекомендованої літератури окремих освітніх компонентів застарілих навчальних і наукових видань. 2. Відсутність в навчальному плані освітнього компонента, який орієнтований на виформування наукового стилю, опрацювання джерельної та теоретико-методичної бази, навчання різних видів аналізу матеріалу тощо. Рекомендації: 1. Оновити списки рекомендованої літератури в усіх РПНД із додаванням праць та авторських розробок викладачів, які працюють на ОПП. 2. Активніше залучати студентів до наукової роботи з огляду на наявність в ОПП двох курсових і бакалаврської роботи, а також ввести навчальну дисципліну, яка передбачала б опанування наукового стилю сучасної української мови, теоретичних і практичних засад наукової роботи, а також використання новітніх методів і прийомів аналізу, структурування та презентацію отриманих результатів наукового дослідження.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на дотримання принципів академічної свободи і студентоцентрованості, що виражається у фактичному виборі методів і прийомів навчання викладачами; також помітну тенденцію до оновлення методичного забезпечення навчальних дисциплін; залучення студентів до наукової діяльності та поєднання її з освітнім процесом, доходимо висновку про загальну відповідність освітньої діяльності КНУТШ Критерію 4. Відсутність авторських розробок викладачів у списках рекомендованої літератури окремих освітніх компонентів; часткове подання застарілої літератури в бібліографічних списках; недостатня обізнаність студентів з власною науковою діяльністю суттєво не впливають на якість освітнього процесу за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи визначені “Положенням про організацію освітнього процесу” (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_rgos-2018.pdf), яке розміщено на сайті ЗВО. Форми контрольних заходів та оцінювання представлено в ОПП (здобувачі мають доступ до ОПП через внутрішній електронний сервіс Triton, що було продемонстровано під час дистанційного візиту) та в робочих навчальних програмах дисциплін. Зрозумілість і прозорість критеріїв відзначили здобувачі під час проведеного опитування, усі студенти впевнені, що викладачі оцінюють їх об'єктивно й справедливо - с. 6 опитування: (https://drive.google.com/file/d/1c_H_REqFUsILg_m58872oeen1imoj03V/view). Результати проведеного опитування 2021 року є переконливими та наочними, але не зафіксовано їх впровадження в освітній процес. Зокрема, це стосується курсів “Основи екології” та “Практичний курс іноземної мови” (с. 8 опитування), що названі студентами найменш цікавими (в опитуванні 2021 року зазначено: додати «будь-які розділи мовознавства, а не науки, які пов'язані з екологією, біологією тощо»). Це було підтверджено і під час зустрічей із здобувачами.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі підсумкового іспиту з української мови та перекладу і захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, що загалом відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського рівня) вищої освіти (наказ МОН України № 871 від 20.06.2019 р.). Порівняно зі Стандартом в ОПП додано бакалаврську роботу, що забезпечує ПРН-2, ПРН-7, ПРН-10, ПРН-12, ПРН-19, з яких ПРН-2, ПРН-12 і ПРН-19 також забезпечено написанням курсових робіт. Відповідно ПРН-7 забезпечено ОК 1, ОК 10-15, ОК 19, ОК 23, ОК 32 і ПРН-10 забезпечено ОК 8-10, ОК 16-18, ОК 24, ОК 22, ОК 23. З огляду на це ПРН, що не збігаються з курсовими роботами, забезпечуються комплексом інших ОК, тому доцільність додавання бакалаврської роботи є дискусійною.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів в КНУТШ врегульовані “Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ” (наказ №716-32 від 31.08.2018 р.). Форми, методи та критерії оцінювання, вибрані для поточного та підсумкового контролю, мають бути узгоджені з програмними результатами навчання та видами навчальної діяльності, що застосовувались під час вивчення дисципліни; форми підсумкового контролю визначаються освітньою програмою та не можуть бути змінені (пп. 7.1.3 “Положення...”). З метою врахування особливостей організації освітнього процесу в умовах карантинних обмежень КНУТШ було розроблено “Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання” (затверджене наказом №328-32 від 21.05.2020 р.,

http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok%20zal_ekz%20esii%20dyst_tehn.pdf). Процедури забезпечення об'єктивності екзаменаторів визначені у пп. 7.1.7 згаданого “Положення...”. В ньому також чітко окреслені процедури повторного проходження контрольних заходів (пп. 7.3) та процедури звернень здобувачів освіти щодо результатів оцінювання (пп. 7.2). Під час спілкування з ЕГ студенти ОПП підтвердили загалом доступність та зрозумілість визначених правил. Водночас, здобувачі не змогли дати впевненої відповіді щодо інструментів оскарження результатів проведення контрольних заходів. Графік навчального процесу, розклад, дати проміжної атестації представлені на сайті Інституту філології (<https://philology.knu.ua/studentam/navchalnyi-protses/>). Робочі програми навчальних дисциплін, опубліковані у вільному доступі на сайті Інституту філології (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh-nd-inoz/035-01-ump-inoz-bak/>), містять детальну інформацію про форми оцінювання результатів навчання студентів (зокрема розподіл балів поточного, модульного й підсумкового контролю, співвіднесений з ПРН), опис процедури організації оцінювання та шкалу відповідності оцінок (див. додані до ВСО РПНД). За результатами соціологічного дослідження серед здобувачів ОПП (<https://drive.google.com/file/d/1Ist5EXoGIoljYjshqxsUEuuKoxhYENsY/view>), проведеного в лютому 2021 р., студенти загалом задоволені процедурами оцінювання знань та оскарження результатів оцінювання (табл. 2.8 і 2.9). Опитування студентів щодо якості викладання окремих дисциплін (https://drive.google.com/file/d/1c_H_REqFUsILg_m588720eeN1imoj03V/view) свідчать про їхню загалом задоволеність процедурами проведення контрольних заходів та об'єктивністю екзаменаторів. Отже, процедури проведення контрольних заходів та критерії оцінювання є доступними для здобувачів вищої освіти. Спілкування зі здобувачами ОПП засвідчило необхідність додаткової комунікації та роз'яснень щодо процедури оскарження результатів оцінювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У КНУТШ політика та стандарти дотримання академічної доброчесності визначені “Етичним кодексом університетської спільноти” (<https://is.gd/zeiLB9>), ухваленим на Конференції трудового колективу КНУТШ (протокол №2 від 27.12.2017 р.). “Етичний кодекс...” визначає етичні принципи та норми університетської спільноти (НПП, здобувачів вищої освіти, адміністрації) (п. 3), окреслює види порушень етичних принципів та норм (п. 4), відповідальність за їх порушення та процедури розгляду порушень (п. 5), а також регулює діяльність Комісії з етики (п. пп. 5.3). Процедури забезпечення учасниками освітнього процесу додатково врегульовані “Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ” (наказ №716-32 від 31.08.2018 р.) як щодо здобувачів вищої освіти (пп. 9.8), так і науково-педагогічних працівників (пп. 10.7). Процедури здійснення контролю за дотриманням академічної доброчесності під час написання кваліфікаційних робіт окремо регулює “Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату” (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>). Воно визначає заходи перевірки академічних текстів на плагіат за допомогою Системи запобігання академічному плагіату в КНУТШ. Зауважимо, що наразі на ОПП немає випускників чи студентів випускного курсу, які виконували б кваліфікаційну роботу. Контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності під час написання курсових робіт та проходження заходів підсумкового та поточного контролю забезпечують науково-педагогічні працівники, які здійснюють наукове керівництво та проведення відповідних контрольних заходів. Під час зустрічей з ЕГ було з'ясовано, що студенти мають суперечливе уявлення про академічну доброчесність. Здобувачі згадували про неприпустимість списування під час проходження підсумкового та поточного оцінювання, однак не змогли сформулювати принципи доброчесного написання академічних текстів. Цей факт ще раз підтверджує потребу введення до навчального плану ОПП дисципліни з основ академічного письма та академічної доброчесності. Заходи з популяризації академічної доброчесності КНУТШ передусім організує у співпраці з українськими та міжнародними організаціями. Зокрема, університет є закладом-партнером проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic IQ), що реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння Посольства США в Україні, МОН та НА у 2020-2022 рр. (<https://academic-iq.org.ua/universityty-uchasnyku-academic-iq/>). Зауважимо, що участь в заходах беруть переважно викладачі ОПП. Інформування ж студентів здійснюється переважно в особистих бесідах з НПП освітньої програми. Отже, у КНУТШ розроблено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Доброчесність члени академічної спільноти розглядають як невід'ємну складову етичного кодексу КНУТШ. Разом із тим, вважаємо за необхідне організувати інформаційну кампанію з популяризації принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти на ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: 1. Контрольні заходи і критерії оцінювання є чіткими, прозорими та оприлюднені на сайті КНУТШ, Інституту філології та в робочих програмах навчальних дисциплін. 2. Результати внутрішнього моніторингу якості освіти, представленого у звіті за результатами опитування здобувачів вищої освіти, засвідчують самостійність та обізнаність студентів із формами контролю та вимогами оцінювання. Позитивні практики: 1. Забезпечення доступу до інформації про освітній процес на сайті ЗВО у зручній і доступній формі. 2. Регулярне проведення моніторингу якості надання освітніх послуг.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: 1. Наявність бакалаврської роботи не забезпечена реалізацією ПРН, що не охоплені іншими ОК. 2. Відсутність у студентів чітких уявлень про академічну доброчесність. Рекомендації: 1. У профілі освітньої програми уточнити, яких саме ПРН досягають завдяки написанню курсових робіт і яких - окремо - бакалаврської роботи. 2. Посилити інформування студентів про види і форми академічної недоброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Прозорість контрольних заходів та схарактеризованих критеріїв оцінювання здобувачів з оприлюдненням інформації у вільному доступі на сайті КНУТШ та Інституту філології дає підстави стверджувати, що освітній процес за ОПП загалом відповідає вимогам Критерію 5. Додавання бакалаврської роботи до ОК, визначених Стандартом є дискусійною. Принципи академічної доброчесності не зрозумілі студентам-іноземцям, але загалом це не знецінює загальної відповідності ОПП Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Професійна та наукова кваліфікація викладачів, які забезпечують освітній процес, є достатньою для реалізації якісної підготовки здобувачів бакалаврського рівня. Серед усіх викладачів, задіяних на ОПП, лише троє асистентів, які не мають наукового ступеня (ОК 27 та ОК 23), що становить 12%. Викладання обов'язкових ОК забезпечують, зокрема, 2 докторів біол. наук (ОК 6 та ОК 7), 1 доктор філол. наук (ОК 10, ОК 16, ОК 28), що становить 12% від усіх викладачів, задіяних на ОПП. Усі інші викладачі мають науковий ступінь кандидата наук, поміж іншим ОК 22, ОК 23, ОК 24, ОК 25 викладають 5 кандидатів наук без вчених звань, що становить 20%. Отже, освітній процес забезпечують 88% викладачів з науковими ступенями і 68% із вченими званнями. Крім того, під час зустрічей з групою забезпечення викладання на ОПП, було надано інформацію, що один доцент, кандидат наук готується до захисту докторської дисертації (ОК 1, ОК 15). Відсоткові показники розраховані з опертям на інформацію, представлену у ВСО. Середній стаж роботи викладачів, які забезпечують освітній процес на ОПП, становить 21 рік. Серед 2 НПП, які мають вчене звання професора, середній стаж складає 17 років, серед 3 НПП, які мають науковий ступінь доктора наук, - 18 років. Середній стаж 16 НПП, які мають вчене звання доцента - 27 років, науковий ступінь 20 кандидатів наук - 23 роки. Серед 3 викладачів без наукових ступенів і вчених звань середній стаж складає 17 років, при цьому двоє з трьох викладачів працюють перший рік у ЗВО. Теоретичні курси забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають значний досвід наукової і викладацької роботи, активно працюють як науковці у відповідних галузях, що підтверджено монографіями (ОК 22, ОК 28), науковими публікаціями у фахових виданнях України (усі ОК) та в зарубіжних журналах, внесених до наукометричних баз Scopus і WoS (ОК 7). Практичні курси забезпечують викладачі-практики і молоді фахівці, які переважно починають працювати, але мають наукові розробки в галузі навчальних дисциплін, які викладають. Інформацію отримано із ВСО (табл. 2) і під час зустрічей з НПП. Навчальний процес забезпечують переважно кандидати і доктори наук, які мають наукові, навчально-методичні та навчальні публікації за проблематикою відповідних ОК: ОК 26 Лінгвокраїнознавство української мови - майже 50% праць викладача у списку літератури (<https://drive.google.com/file/d/15XNAgcGtiggJSSg3DDkTuGIVPH2XmpE7/view>); проте в інших робочих програмах актуального оновлення, зокрема авторськими публікаціями, не зафіксовано. Джерелом інформації про актуальну наукову роботу викладачів переважно став Google Scholar, хоч на сайті кадри заявлено, що лише за 2020 рік вийшла друком низка публікацій викладачів, зокрема й навчально-методичних (<https://drive.google.com/file/d/1G9z4Cc9bqhuIohFGR1vOm8Hjc8IeRTLg/view>). Отже, освітній процес на ОПП забезпечують досвідчені фахівці і науковці, які мають досвід викладання відповідних освітніх компонентів у ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка» (п.10) <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf> та «

Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників <http://senate.univ.kiev.ua/?p=184>). Оголошення конкурсу на заміщення вакантної посади публікують у газеті “Сучасна освіта України” та на сайті Університету (<http://senate.univ.kiev.ua/?cat=9>). Інформація про дату та місце засідання Вченої ради Університету щодо обрання претендентів на посади завідувача та професора кафедри оголошується на офіційному веб-сайті Університету (<http://www.univ.kiev.ua>.) Термін подання заяв про участь в конкурсі – 30 днів з дня опублікування оголошення. Заяви про участь у конкурсі мають право подавати особи з науковим ступенем або вченим званням, а також особи зі ступенем магістра, які за своїми освітньо-кваліфікаційними якостями відповідають вимогам, що ставляться до науково-педагогічних працівників законодавством України та Статутом Університету. Конкурс на заміщення посад науково-педагогічних працівників проводиться протягом одного місяця після закінчення прийому заяв про участь у конкурсі. З особою, яка перемагає в конкурсі на заміщення посади завідувача кафедри, в Університеті укладається контракт строком на 5 років. З особою, яка перемагає в конкурсі на заміщення посади науково-педагогічного працівника професора, доцента, старшого викладача, викладача та асистента, в Університеті укладається контракт строком від 1 до 5 років. Без проведення конкурсу (за трудовим договором) здійснюється заміщення посад: науково-педагогічних працівників, які вивільнені тимчасово (через відпустку у зв'язку з вагітністю і пологами, відпустку по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, творчу відпустку тощо); науково-педагогічних працівників, які підвищують кваліфікацію або проходять стажування з відривом від виробництва (на цей період); науково-педагогічних працівників, які заміщуються на умовах сумісництва; науково-педагогічних працівників, на які зараховуються іноземні громадяни, що прибули на запрошення Університету для провадження викладацької та/або наукової діяльності. Результати проведених зустрічей підтверджують прозорість та об'єктивність критеріїв, викладених у Положенні.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Згідно з ВСО КНУТШ активно залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців, а на кафедрі працюють експерти галузі, члени науково-методичних комісій МОН. Однак результати зустрічей засвідчили, що роботодавці і зовнішні стейкхолдери готові співпрацювати з ОПП задля забезпечення якості освітнього процесу, проте це унеможливлено наразі через дистанційну форму навчання і низький попит на випускників ОПП в Україні. Випускники переважно орієнтовані на повернення в рідні країни, хоч українські роботодавці і продемонстрували під час зустрічей зацікавленість у співпраці в напрямі перекладацької діяльності.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До аудиторних занять не залучено професіоналів-практиків та експертів, а також представників роботодавців, хоч таку попередню згоду було отримано від очільника перекладацької агенції під час зустрічі ЕГ із зовнішніми стейкхолдерами. Співпраця із зовнішніми стейкхолдерами в межах забезпечення аудиторних занять в освітньому процесі ускладнена умовами дистанційного навчання.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО затверджено «Положення про преміювання працівників КНУ імені Тараса Шевченка» (<https://www.flipsnack.com/vivislbzhn/1.html>), а викладачі, які працюють для забезпечення освітнього процесу на ОПП, підтвердили під час зустрічі, що за 2020 рік отримали премії в разі високих наукових досягнень (вихід статті в міжнародних наукометричних базах або монографії упродовж року). Для викладачів у ЗВО працює психологічна допомога, оскільки керівник Психологічної служби ЗВО під час спілкування зазначила цей напрям як пріоритетний у роботі Служби.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Сектор працевлаштування проводить тренінги для викладачів, передусім з проблем дистанційного навчання (підтверджено на зустрічі ЕГ з представницею Сектору). Інститут післядипломної освіти забезпечує проведення стажування з отриманням сертифікатів для НПП. Серед останніх програм стажування “Конкурентноспроможна освітня програма; проектування, реалізація, акредитація” (2021); “Роль гарантів програм у розбудові якості вищої освіти” (2021), “Роль педагогічних працівників у забезпеченні освітнього процесу та підтримці здобувачів освіти в університеті” (2020) (<http://www.ipe.knu.ua/sertyfikatni-programy.html>). Під час зустрічі з ЕГ НПП підтвердили власну участь у згаданих програмах професійного розвитку.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: 1. Кадровий склад групи забезпечення освітнього процесу, наявність вчених ступенів і вчених знань у викладачів, а також наукових статей і навчально-методичних розробок. 2. Матеріальне і моральне заохочення НПП. 3. Психологічна допомога для НПП. Позитивні практики: 1. Надання першочергової психологічної допомоги НПП. 2. Преміювання та моральні заохочення викладачів за наукові досягнення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: 1. Недостатність співпраці з роботодавцями, професіоналами-практиками та експертами, які мало залучені до забезпечення освітнього процесу на ОПП. 2. Слабка орієнтація на українських роботодавців. Рекомендації: 1. Посилити співпрацю з роботодавцями, професіоналами-практиками та експертами, залучивши їх до участі в реалізації освітнього процесу, зокрема під час практичної підготовки здобувачів. 2. Запровадити рейтингове оцінювання НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Наявність викладачів із науковими ступенями та вченими званнями, активна наукова діяльність викладачів та постійне підвищення кваліфікації відповідає вимогам до кадрового забезпечення ОПП. Відсутність реальної співпраці із зовнішнім стейкхолдерами дає підстави стверджувати, що загалом Критерій 6 реалізовано в ОПП, але потребує посилення співпраці з роботодавцями.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічне забезпечення КНУТШ та ІФ зокрема, що перебуває в доступі студентів та викладачів кафедри української та російської мов як іноземних, представлено у достатньому обсязі. Під час зустрічей із фокус-групами було встановлено, що для студентів цієї ОПП та науково-педагогічного персоналу доступна вся необхідна інфраструктура, а саме: аудиторії із сучасними комп'ютерами, екранами, проекторами (деякі великі аудиторії), аудиторії Центру китайської мови та літератури із інтерактивною дошкою, читальна зала, їдальня, спорткомплекс, гуртожитки. Зауважимо, що для студентів-іноземців наданий гуртожиток №13, де наявне все необхідне обладнання для комфортного проживання, проте більшість студентів цієї ОПП винаймають житло у м. Києві, аргументуючи це тим, що самостійне проживання є зручнішим. На сайті ІФ розміщено відео, на яких оглядово показана інфраструктура (<https://philology.knu.ua/studentam/akredytatsiya/>). Під час огляду матеріально-технічної бази у дистанційному форматі був показаний корпус та аудиторії у реальному часі із коментарями гаранта ОПП. Навчально-методичне забезпечення відбувається завдяки вільному доступу студентів до фондів Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича. Під час зустрічі із адміністративним персоналом, директор бібліотеки запевнив, що студенти мають можливість користуватися бібліотечним фондом у повному обсязі: є можливості отримати допомогу від працівника бібліотеки, заздалегідь замовити необхідні книги, користуватися електронними варіантами книг та отримувати доступ до фондів у дистанційному форматі тощо. Проте під час бесіди із гарантом та викладачами ОПП було встановлено, що переважно студенти користуються навчальними посібниками та підручниками, які були розроблені власне викладачами кафедри з урахуванням особливостей навчання іноземних студентів. Друковані примірники цих матеріалів наявні на кафедрі. В умовах дистанційного навчання деякі з викладачів надають також відскановані або електронні версії підручників, методичних порад, посібників тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ до інформаційної, навчальної, спортивної та іншої інфраструктури КНУТШ під час навчання студентів є вільним та безоплатним, проте зараз обмеженим через карантинні заходи у м. Києві та всій Україні. В корпусах КНУТШ наявний безоплатний доступ Wi-Fi, до якого можуть приєднуватися студенти з будь-яких електронних носіїв. Доступ до інформаційних ресурсів, користування комп'ютерною технікою бібліотеки є безкоштовним для всіх учасників освітнього процесу КНУТШ за допомогою читацького квитка, який оформлюється з першого курсу навчання для студентів та під час прийому на роботу для викладачів та співробітників.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище студентів, викладачів та працівників університету є безпечним. Під час зустрічі з представниками структурних підрозділів начальник відділу охорони праці запевнив, що в корпусах КНУТШ забезпечено дотримання всіх санітарних та протипожежних норм, в аудиторіях під час навчання підтримується достатній температурний режим тощо. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ пересвідчилась, що в корпусі на сходах наявні пандуси або рейки, біля дверей є таблички, де крім стандартного тексту є текст шрифтом Брайля. З 2019 року в університеті працює Психологічна служба. Керівниця служби під час зустрічі запевнила, що на сьогодні 6 фахівців служби забезпечують всіх учасників освітнього процесу психологічною допомогою. Інформування щодо роботи служби відбувається активно через різні платформи: головний сайт Психологічної служби (<http://91.202.128.45/>); сторінка на Facebook (<https://www.facebook.com/psy.service.knu/>); сервіси допомоги у Telegram (24/7, «Helper Hab», чат емоційної підтримки студентів студентами - https://t.me/helper_hub; 9:00 – 18:00 пн-пт, «Допомога онлайн ПС КНУ», чат зв'язку з психологом - https://t.me/chat_PS_KNU); канал на YouTube (<https://www.youtube.com/channel/UC7uj4r7NO8xPTw2mFnQVdeQ>) та сторінка в Instagram (<https://www.instagram.com/psy.service.knu/>). Також з квітня 2021 року започатковано консультації психолога за допомогою Zoom за попереднім записом через Google-форму (<http://www.univ.kiev.ua/news/10991>). Під час бесіди зі студентами було встановлено, що студенти не знають про діяльність Психологічної служби, проте це можна аргументувати тим, що на сьогодні служба тільки починає активну роботу з учасниками освітнього процесу, тому вважаємо, що студентів проінформують та вони матимуть можливість отримати необхідну психологічну допомогу в повному обсязі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час зустрічі зі студентами ОПП було встановлено, що організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку студенти-іноземці переважно отримують від викладачів кафедри та представників Підготовчого відділення (<https://intstud.knu.ua/>). За необхідності у них є можливість звернутися особисто до деканату та інших структурних підрозділів КНУТШ, а також написати звернення в електронній приймальні університету, що стосуються усіх сфер діяльності КНУТШ (<https://office.knu.ua/>). Вважаємо за доцільне викладачам кафедри частіше інформувати студентів про запропоновані можливості. Освітню підтримку студенти отримують за допомогою сайту ІФ, де опубліковується інформація про навчальний процес (<https://philology.knu.ua/studentam/navchalnyi-protses/>), а також за допомогою Facebook-сторінки кафедри, де публікуються всі актуальні новини під час навчання (<https://www.facebook.com/foreigners.language/>). Зауважимо, що в університеті проводиться активна діяльність Студпарламенту КНУТШ, розгалуженого на факультетах та інститутах. Під час бесіди із головою Студпарламенту ІФ було встановлено, що студентське самоврядування активно впливає на життя університету, більшість студентів залучені до діяльності, проте виявилось що студенти-іноземці не отримують уваги від представників Студпарламенту у повному обсязі, що було підтверджено студентами під час зустрічі. Проте на відкритій зустрічі було проінформовано Студпарламент щодо бажання студентів-іноземців бути залученими до зазначеної діяльності. У відповідь представники Студпарламенту висловили велике бажання активніше залучати іноземців, що свідчить про відкритість представників Студпарламенту до співпраці зі студентами-іноземцями та вдосконалення своєї діяльності.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В корпусах КНУТШ, зокрема в корпусі ІФ створені достатні умови для реалізації навчання осіб із особливими потребами. На головному сайті університету в розділі “Університет рівних можливостей” подано перелік документів, що регулюють процес надання освіти особам із особливими потребами (<http://www.univ.kiev.ua/ua/geninf/equal-opportunities/>): “Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (2019 р) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Poryadok-suprovodu-osib-z-invalidnistyu.pdf>); Концепція розвитку інклюзивної освіти “Університет рівних можливостей” КНУТШ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>); Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravy-la-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>). Під час бесіди з фокус-групами нами було встановлено, що за цією ОПП не навчаються студенти із особливими потребами, проте керівництво КНУТШ та

науково-педагогічні працівники кафедри запевнили, що таким студентам завжди будуть раді в університеті та буде надана вся необхідна допомога та супровід під час навчання.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення та запобігання конфліктних ситуацій регулюється низкою нормативних документів: “Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>); “Етичний кодекс університетської спільноти” (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>). Під час проведення акредитації було встановлено, що за час існування ОПП не було конфліктних ситуацій. Допоміжним органом для запобігання конфліктних ситуацій виступає Психологічна служба, яка проводить заходи присвячені вирішенню проблем дискримінації, булінгу тощо. Щодо запобігання та протидії корупції, на сайті КНУТШ присвячено окрему сторінку (<http://www.univ.kiev.ua/official/preventing-corrupction/>), де наявні головні нормативні документи; інформація, куди потрібно звертатися для повідомлення про прояви корупції; інформація про заходи, присвячені цьому питанню, які проводяться в університеті. Зауважимо, що на сторінці сайту представлена інформація щодо заходів потребує оновлення відповідно до актуальності новин, які також представлені на Facebook-сторінках КНУТШ та ІФ. Від 5 листопада 2020 року в університеті також запроваджено “Антикорупційну програму Київського національного університету імені Тараса Шевченка” (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corrupction/antykoruptsiyna_prohrama.pdf), де подані правила, стандарти та процедури щодо виявлення та запобігання корупції в університеті. Дія Антикорупційної програми поширюється на всіх посадових осіб КНУТШ.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: 1. Матеріально-технічне забезпечення, аудиторний фонд, умови, в яких відбувається навчання представлено на достатньому рівні. Наявна комп'ютерна, мультимедійна техніка, стилізоване оформлення спеціалізованих аудиторій сприяють студентам-іноземцям зануритися в українські реалії та отримати навчальний матеріал не тільки в усній формі від лектора, а й за допомогою сучасного обладнання. 2. Завдяки розгалуженому спектру послуг Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, а також наявності книжкового фонду на кафедрі української та російської мов як іноземних, навчально-методичне забезпечення відбувається у повному обсязі. 3. Освітнє середовище під час навчання студентів відповідає всім вимогам та є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Студенти отримують допомогу від викладачів у повному обсязі та з будь-яких питань. 4. Підготовче відділення забезпечує максимальну допомогу студентам-іноземцям упродовж усього періоду навчання. Студенти охоче звертаються до викладачів Підготовчого відділення. 5. Створені достатні умови для осіб із особливими потребами. Корпус ІФ оснащено необхідними допоміжними конструкціями для пересування осіб на візку, таблички з назвами кабінетів містять шрифт Брайля. За необхідності, є можливість надання допоміжних послуг людині, яка буде повністю супроводжувати особу з особливими потребами під час знаходження в корпусі університету. 6. Широко представлена інформація щодо вирішення конфліктних ситуацій, запобігання дискримінації та інших випадків. З питань виявлення корупції на сайті КНУТШ присвячено окремо сторінку, де міститься вся необхідна інформація. Позитивні практики: 1. Розроблення підручників, посібників, методичних порад за авторством викладачів кафедри відповідно з урахуванням особливостей навчання іноземних студентів. 2. Активна робота Психологічної служби, яка проводиться із застосуванням всіх можливих інформаційних платформ та соціальних месенджерів, щодо надання широкого спектру послуг з психологічної допомоги. Вагомим позитивним складником є надання психологічної допомоги як студентам, так і викладачам та працівниками КНУТШ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: 1. Під час дистанційного навчання студенти обмежені у доступі до бібліотечного фонду кафедри, частково відсутні електронні версії книг, посібників, які є допоміжними у процесі навчання іноземних студентів. 2. Робота Студпарламенту КНУТШ та зокрема ІФ з іноземними студентами відбувається не у повному обсязі, а подекуди позірно має декларативний характер. Студенти ОПП не знають, як працює Студпарламент, які функції виконує, як можна приєднатися до організації та вирішувати інші організаційні питання. Рекомендації: 1. Рекомендуємо створити електронну базу авторських підручників, посібників та методичних порадників, які використовуються під час навчання іноземних студентів та надавати обмежений доступ за посиланням та у режимі “перегляду”. 2. Рекомендуємо посилити інформування з боку Студпарламенту про свою діяльність серед студентів-іноземців, співпрацювати зі студентами-іноземцями не тільки через кафедри та викладачів, а й безпосередньо організовувати зустрічі (в карантинних умовах це можливо у режимі онлайн).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Наявність вагомої кількості сильних сторін та позитивних практик щодо освітнього середовища та матеріальних ресурсів дають змогу констатувати загалом відповідність наведених фактів вимогам Критерію 7. Водночас виокремленні слабкі сторони потребують удосконалення у питаннях забезпечення необхідними навчально-методичними ресурсами студентів в умовах дистанційного навчання (варто зауважити, що втілення цієї рекомендації вже розпочало своє втілення з боку деяких викладачів кафедри), а також покращення роботи Студпарламенту у напрямку співпраці зі студентами-іноземцями.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Головним документом регулювання процесу розроблення, затвердження та періодичного моніторингу ОПП є “Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>), де в Частині 2, Розділі 2.2. подано перелік процедур щодо розроблення і затвердження програм; в Розділі 2.9. - щодо постійного моніторингу, періодичного оцінювання та перегляд освітніх програм. Варто зауважити, що Положення було затверджено Наказом ректора від 08 липня 2019 за №603-32 і згідно з п.3.1, п.4 повний текст Положення мав бути опублікований на сайті Науково-методичного центру організації навчального процесу та на головному сайті КНУТШ, проте під час проведення акредитації доступним є тільки макет “Положення”. У “Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ” (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>), п.2.13, п. 2.14, подано загальну інформацію щодо відкриття ОПП, моніторингу, зміни та закриття ОПП. Допоміжними нормативними документами у процесах розроблення, затвердження та моніторингу ОПП є: Наказ ректора від 05.03.2018 року за №158-32 «Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf); Наказ ректора від 08.07.2019 року за №601-32 «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovy%20poryadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf>). Учасники освітнього процесу, які залучені до розроблення, затвердження, моніторингу освітніх програм, виконують свої функції та зобов'язання відповідно до зазначених процедур, які наведені у нормативних документах.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Згідно з п. 2 Розділу 1.3. “Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>), здобувачі вищої освіти та їх ініціативні групи залучені до процесів ініціювання та моніторингу питань, пов'язаних з інформаційним супроводом, академічною та неакадемічною підтримкою студентів. Під час зустрічей з академічним персоналом та адміністративним персоналом було встановлено, що в університеті активно проводяться соціологічні опитування, які регламентуються Положенням про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469>). Зокрема, відбувається суцільне опитування першокурсників кожного року (п.2.1.) (напр. витяг з протоколу №13 від 23.06.2020 р. засідання кафедри про результати опитування студентів 1 курсу цієї ОПП), вибіркоче опитування студентів 2-4 курсів бакалаврату раз на рік (п.2.2.) (напр. витяг з протоколу №9 від 12.03.2021 р. засідання кафедри про результати моніторингу навчання іноземних студентів студентів 2, 3 курсів цієї ОПП), результатами яких є визначення думки студентів про загальноуніверситетські аспекти студентського життя. Окремо проводяться опитування студентів ОПП з метою отримання інформації про якість роботи ОПП (п. 2.4.) та опитування студентів про викладання певної навчальної дисципліни в кінці кожного семестру (п.2.5.) (напр., витяг з протоколу №8 від 22.02.2021 засідання кафедри про опитування студентів щодо якості навчання у 1 семестрі 2020-2021 н.р. цієї ОП), а отже таким чином відбувається залучення студентів до процесу моніторингу та перегляду ОП. Результати всіх опитувань обговорюються на кафедрі (витяги з протоколів засідань були надані додатково відповідно до запиту ЕГ) та сприяють подальшим покращенням в освітній діяльності ОПП. НПП запевнили також щодо можливості студентів особисто звернутися до викладачів та завідувача кафедри із пропозиціями щодо удосконалення ОПП. Залучення здобувачів-іноземців освіти до процедур забезпечення якості освітньої програми через органи

Студентського парламенту на цій ОПП не відбувається. Це можна пояснити тим, що під час зустрічей зі студентами та представниками Студпарламенту було встановлено, що співпраця між ними відбувається опосередковано через викладачів кафедри, що в свою чергу унеможливує залучення студентів-іноземців до діяльності Студпарламенту, в межах якої є можливість участі у обговореннях щодо покращення ОПП. Зважаючи на те, що студенти залучені до процесу періодичного перегляду тільки за допомогою опитувань, то рекомендуємо залучати їх також до обговорень результатів опитувань на кафедрі, що сприятиме більш активній участі здобувачів освіти у оновленні ОПП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОПП відбувається на загальних засадах співпраці КНУТШ із зовнішніми стейкхолдерами. Під час проведення акредитації було виявлено, що на сьогодні серед потенційних роботодавців цієї ОПП є Посольство КНР в Україні. Залучення його відділу з освітніх питань до процесу оновлення ОПП підтверджено наявністю відгуку до проекту ОПП 2020 року, в якому охарактеризовано програму з позитивного боку та висловлено бажання у продовженні співпраці з КНУТШ та збільшення кількості студентів-іноземців на цій ОПП, а також висловлена думка щодо затребуваності кваліфікованих перекладачів на українському та міжнародному ринках праці. Відповідно до п.2.6. "Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка" (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469>) серед роботодавців також опитування щодо визначення їхньої думки про якість роботи окремих ОПП та факультету/інституту, коледжу в цілому. Під час проведення зустрічі із зовнішніми стейкхолдерами було встановлено, що на сьогодні така практика на цій ОПП фактично відсутня, проте загалом співпраця з роботодавцями в КНУТШ відбувається. Отже, рекомендуємо чітко окреслити групу стейкхолдерів та залучати їх до перегляду ОПП також за допомогою опитувань та безпосередньої їхньої участі у засіданнях, які присвячені обговоренню питань покращення ОПП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На сьогодні на ОПП "Українська мова та переклад (для іноземців)" навчаються лише з курси студентів, тобто випускників ще немає. Проте під час зустрічі з академічним персоналом кафедри було встановлено, що підтримується зв'язок із випускниками-іноземцями, які вивчали українську мову в КНУТШ до створення ОПП. Зокрема, на відкритій зустрічі були присутні випускниці бакалаврату, які зараз навчаються на магістратурі за оновленою ОПП для іноземців. Під час зустрічі із зовнішніми стейкхолдерами відбулася розмова з випускником 2014 року, який зараз проживає в Ізраїлі. Загалом, всі випускники підтримують зв'язки з викладачами кафедри та висловлюють позитивні відгуки щодо їх роботи, а також зауважують, що вивчення української мови в КНУТШ стало поштовхом для їх подальшого кар'єрного зростання. В КНУТШ також працює Сектор працевлаштування (<https://jobsknu.blogspot.com/search/label/%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D1%8F>), на сайті якого студенти, випускники, аспіранти мають можливість отримати інформацію щодо можливостей працевлаштування та, за необхідності, отримати відповідну допомогу.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ОПП "Українська мова та переклад (для іноземців)" розпочата з 2018 року та є новою, то враховуючи результати опитувань студентів та викладачів, відгуки та рецензії зовнішніх стейкхолдерів та вимоги часу, програма оновлюється щороку. Наприклад, на запит ЕГ було надано витяг з протоколу №2 від 29 серпня 2019 року засідання кафедри про затвердження стандартів вищої освіти за спеціальністю "Філологія", де було ухвалено розпочати перегляд описів програм на предмет їх відповідності затвердженим Стандартам. 28 листопада 2019 року було проведено засідання кафедри щодо затвердження нової редакції ОПП "Українська мова та переклад (для іноземців)", на якому поінформували про низку змін у розподілі кредитів між обов'язковими компонентами ОП, про зміну назв кількох навчальних дисциплін відповідно до вимог сучасних орієнтирів, а також посилена увага до формування практичних навичок студентів з перекладу. Тобто простежуємо систематичний моніторинг та перегляд ОПП з метою її вдосконалення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОПП "Українська мова та переклад (для іноземців)" проводиться вперше. Проте керівництво та викладачі кафедри запевняють, що між кафедрами та ОПП різних спеціальностей відбувається постійна співпраця та на сьогодні взято до уваги зауваження до ОПП "Російська мова та переклад (для іноземців)" для бакалаврів та

ОПП “Українська мова та переклад (для іноземців)” для магістрів та проводиться робота над втіленням рекомендацій, які були висловлені під час акредитації зазначених ОПП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Головним документом щодо формування культури якості в університеті є “Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ” (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>). Відповідно до п.6 розділу 1.2. основними принципами забезпечення якості освіти є: дотримання академічної доброчесності, залучення всіх зацікавлених осіб, об'єктивність, прозорість, студентоцентризм, системність та ін. Питання щодо дотримання академічної доброчесності та запобігання академічному плагіату регулюються “Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ” (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>), а також КНУТШ є університетом-учасником проєкту “Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic IQ), що реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти. Тобто цьому питанню приділено значну увагу в ЗВО. На сьогодні не було випадків виявлення академічного плагіату у студентів цієї ОПП. У розділі 1.3. цього ж Положення наведено перелік учасників освітнього процесу, які залучені до процедур/заходів із забезпечення якості освіти та зазначені відповідні їх повноваження та обов'язки. У п.2. розділу 1.3. подано розподіл учасників освітнього процесу за відповідними рівнями, за якими відбувається функціонування системи забезпечення якості освіти. Також варто наголосити, що систематично (один/два рази на рік) проводиться моніторингове опитування UNIDOS, в якому окремі питання присвячені співставленню очікувань та реалій якості освітнього процесу очима студентів та заходам для підвищення якості освітнього процесу. Так, у звіті за 16 хвилю моніторингу (http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/unidos16_25common.pdf) представлено результати опитування студентів 2-6 курсів всього університету (у листопаді-грудні 2020) та на стр. 15-27 висвітлені у діаграмах за факультетами. Загалом очікування студентів ІФ щодо якості освітніх послуг виправдані, що підтверджує наявність достатнього рівня якості освітніх та супутніх послуг в КНУТШ. Серед заходів для підвищення якості освітнього процесу студенти ІФ виділяють: надання студентам більшої можливості самостійного вибору навчальних курсів (61%), збільшення обсягу годин для вивчення іноземних мов (40%), розширення міжнародних зв'язків факультету/інституту (33%). Однак під час зустрічей з академічним та адміністративним адміністративним персоналом не було простежено систематичного врахування результатів опитувань UNIDOS під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості. Також здійснює процеси щодо організації та моніторингу системи забезпечення якості освіти Сектор моніторингу якості освіти, який є підрозділом НМЦ організації освітнього процесу КНУТШ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/TSNUK_sector_monitoringu.PDF). Основні напрями діяльності та завдання Сектора наведені у Розділі 2 “Тимчасового положення про Сектор моніторингу”.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: 1. У КНУТШ налагоджена багаторівнева система щодо розроблення, затвердження та періодичного моніторингу ОПП; відповідно до нормативних документів. 2. Оновлення ОПП “Українська мова та переклад (для іноземців)” відбувається щороку, формується відповідність стандартам та сучасним вимогам до майбутніх професіоналів. 3. У КНУТШ на високому рівні сформована культура якості освітньої діяльності, яка регулюється відповідними структурними підрозділами та є допоміжною у процесі отримання студентами якісної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1. Залучення студентів до моніторингу та оновлення ОПП відбувається лише за допомогою анонімних опитувань, або обговорення в усній формі з питань викладання окремої дисципліни. 2. Залучення представників Студпарламенту до процесу перегляду ОПП “Українська мова та переклад (для іноземців)” не відбувається. Загалом зв'язок Студпарламенту з студентами-іноземцями майже відсутній, що унеможливило залучення студентів до систем обговорення щодо ОПП через органи студентського парламенту. 3. Залучення роботодавців до процесів перегляду ОПП відбувається опосередковано; до проєкту ОПП 2020 року було надано низку рецензій та відгуків. Через невизначеність фокус-групи роботодавців на цій ОПП відсутня практика проведення опитувань серед роботодавців з метою визначення актуальних чітких вимог до випускників. Рекомендації: 1. Залучати студентів до засідань кафедри під час обговорень результатів опитувань, забезпечивши таким чином можливість для студентів висловити свої зауваження та ідеї щодо покращення ОПП у більш детальному форматі. 2. Налагодити взаємодію Студпарламенту зі студентами-іноземцями; заохотити іноземців до активної участі в житті університету, зокрема брати участь у процесах обговорення щодо оновлення ОПП як на рівні кафедри, так і більш загальноуніверситетському рівні. 3. Визначити коло потенційних роботодавців, зважаючи на контингент студентів, налагодити постійну співпрацю з роботодавцями та активно залучати їх до процесів оновлення ОПП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Наявність відповідних нормативних документів щодо внутрішнього забезпечення якості освітнього програми, постійний моніторинг та удосконалення ОПП, а також налагоджена система дотримання запроваджених процесі перегляду та оновлення ОПП дає підстави констатувати загалом відповідність наведених фактів Критерію 8. Проте деякі структурні ланки сформованої системи потребують додаткової уваги від керівництва ЗВО, зокрема налагодження співпраці студентів-іноземців зі Студпарламентом та формування групи потенційних роботодавців, які будуть активно долучатися до перегляду ОПП. Наведені слабкі сторони суттєво не впливають на загальну якість ОПП та освітнього процесу в ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників процесу КНУТШ регулюються низкою документів, які опубліковані на сайтах університету та є у відкритому доступі. На головному сайті КНУТШ у розділі «Офіційна інформація»: Статут КНУТШ <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf> (затверджений від 22.02.2017 року); Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf> (затверджено ВР від 7 травня 2017 року); Стратегічний план розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період 2018-2025 років <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf> (схвалено Вченою радою Університету 25.06.2018). Низка Положень про роботу структурних підрозділів, науково-педагогічного персоналу, а також процедури вирішення ситуацій, які можуть виникнути під час освітнього процесу опубліковані на сайті Вченої Ради КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?cat=8&paged=1>. Серед них слід виокремити такі документи, які є актуальними в сучасних умовах дистанційного навчання: Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469> (затверджено ВР від 30 червня 2020 року); Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ на вільний вибір навчальних дисциплін <http://senate.univ.kiev.ua/?p=855>. Документи щодо регулювання навчального процесу опубліковані також на сайті Науково-методичного центру організації навчального процесу КНУТШ у розділі «Документи» <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>. Основна інформація, з якою слід ознайомитися іноземцям під час вступу до КНУТШ, опублікована на сайті Підготовчого відділення у розділі «Правила вступу» <https://intstud.knu.ua/entrance-rules/>. Слід зауважити, що вся інформація, розміщена на сайті Підготовчого відділення, подана українською та англійською мовами, що полегшує процес ознайомлення іноземців з діяльністю КНУТШ.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Під час проведення акредитації, на сайті Інституту Філології у розділі «Освітні програми» опубліковані «Описи освітніх програм та програм навчальних дисциплін», де розміщені три редакції ОПП (за 2018, 2019 та 2020 роки). Зокрема, ОПП, яка акредитується, зараз вже затверджена Вченою Радою університету від 25 серпня 2020 року та опублікований відповідний документ. Маємо підстави констатувати, що терміни оприлюднення проекту ОПП не були порушені. В опублікованому ОПП зазначено наявність двох рецензій від зовнішніх стейкхолдерів (Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури; УМІФ НАН України), датованих листопадом 2019 року, які також були надані нам окремими документами разом із ВСО. В них охарактеризовано проект ОПП з позитивного боку та рекомендовано до впровадження у навчальний процес. Також було надано ще одна рецензія (ТОВ «Алеско Україна», від 21 січня 2020 року, яка також рекомендує ОПП до впровадження) та два відгуки від зовнішніх стейкхолдерів, що датовані вже після затвердження ОПП, та в яких наявна позитивна оцінка і бажання продовжувати та розширювати співпрацю, зокрема, між КНУТШ та Відділом з справ освіти Посольства КНР в Україні; між студентами-іноземцями КНУТШ та Київської муніципальної академії ім. Р.М. Глієра.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На головному сайті КНУШ інформація про ОПП представлена загально разом з іншими ОП, на яких реалізується навчання іноземних студентів (<http://www.univ.kiev.ua/ua/inter-stud/degrees-and-programs/bachelor>). На сайті ІФ у розділі «Студентам» оприлюднена більш детальна інформація, а саме наявний перелік дисциплін, які викладаються на цій ОПП та відповідні Робочі навчальні плани до них (<https://philology.knu.ua/studentam/prohramy-nd/prohramy-kaf-ukra-ros-mov-yak-inoz/ukr-mova-lit-dlya-inoz/>). Інформація про ОПП оновлюється на сайтах вчасно та на сьогодні є актуальною. Допоміжними інформаційними порталами для студентів ІФ є Telegram-канал (https://t.me/s/if_knu), Youtube-канал (<https://www.youtube.com/channel/UCo4rPj2QzvlHMTKNFvJ7yMw>) та сторінка на Facebook кафедри української та російської мов як іноземних (<https://www.facebook.com/foreigners.language/>), на яких оприлюднюється інформація відповідно до процесу навчання, актуальних заходів, новин тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: 1. Нормативні документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу розміщені у вільному доступі на декількох сайтах: головному сайті КНУТШ, на сайті Вченої ради та сайті Науково-методичного центру організації навчального процесу КНУТШ. 2. Зважаючи на розгалужену систему діяльності університету, для багатьох структурних підрозділів наявні окремі сайти, на яких публікується актуальна інформація та підтримується систематичне оновлення цих сайтів. 3. Відповідно до вимог сучасності та в умовах дистанційного навчання активно використовуються соціальні мережі (Facebook, Telegram, Instagram та ін.) з метою інформування студентів щодо актуальних новин з життя університету. 4. Зважаючи на те, що за цією ОПП навчаються студенти-іноземці та загалом в університеті велика кількість іноземців, позитивною практикою є переклад головного сайту КНУТШ трьома мовами (російською, українською, англійською) та сайту Підготовчого відділення двома мовами (українською та англійською), що спрощує ознайомлення студентів з необхідною інформацією та підвищує інтерес майбутніх абітурієнтів до КНУТШ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: 1. Зважаючи на розгалужену структуру університету та наявність великої кількості окремих сайтів, простежуємо недостатньо ретельний моніторинг щодо оновлення сторінок, на яких розміщена інформація. 2. Дещо ускладнений пошук інформації на сайтах допоміжних структурних підрозділів університету, підпорядкованих сайту КНУТШ та ІФ. Рекомендації: 1. Запровадити систематичний перегляд всіх сайтів всіх структурних підрозділів університету з метою підтримки оновлення актуальної інформації. 2. Пропонуємо на головному сайті КНУТШ створити інтерактивну мапу із посиланнями на всі сайти, соціальні мережі та месенджери університету, що полегшить пошук необхідної інформації та буде висвітлювати всю потужну структуру КНУТШ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Наявність всіх нормативних документів на сайтах КНУТШ, дотримання термінів оприлюднення проєктів ОПП, наявність допоміжних інформаційних каналів та загалом оприлюднення актуальної інформації на сайтах дає підстави стверджувати відповідність фактів до Критерію 9, водночас є слабкі сторони, які потребують уваги задля покращення інформаційної наповненості, прозорості та публічності відповідно до вимог сучасності.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ОПИС_Укр_мова_та_переклад_іноземці_2019.pdf</i>	A8zZcvZ7PzkdB4KGJTEoRC8/CtVSzx4cEDT15hNC AkY=
Додаток	<i>ОПП_Українська_мова_та_переклад_для_іноземців_2018.pdf</i>	onoWHSF4rjyOz8SgrQddWRFY12n8K2O8YfYin7V1 HSY=
Додаток	<i>Додаток_2.8_РНП+подання_про_збільшення_ауд._годин.pdf</i>	lc/+E+j2HLu4Y37tafsmoXgVMqvw6RBBZLmLN8k5 zBQ=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Книш Олена Вікторівна

Члени експертної групи

Кондратенко Наталія Василівна

Щетиніна Діана Олександрівна